

A L M A N A C H

**LITERÁRNÍ KAVÁRNA
PLZEŇ**

2021/2022

/Almanach Plzeň/

Slovo úvodem.....	6
1. kolo – Životní ztráty	11
<i>Račí hody</i>	<i>13</i>
<i>Deník</i>	<i>17</i>
<i>Neztratit cestu</i>	<i>21</i>
2. kolo – Tohle se (mi/nám) stalo? Nevěřím!	25
<i>Trubka</i>	<i>27</i>
<i>Babičky plakaly</i>	<i>31</i>
<i>Vesnická romance</i>	<i>35</i>
<i>Bílá je barva tvoje</i>	<i>41</i>
3. kolo – Bylo nebylo – Chytrá horákyňe	
Boženy Němcové v dnešních časech	45
<i>Dobrodružství žízaláka Toma</i>	<i>47</i>
<i>O chytré horákyňi</i>	
<i>aneb O ženě, která jako jedna z mála potkala Štěstěnu</i>	<i>49</i>
<i>Sudičky</i>	<i>53</i>
4. kolo – Touha po dálkách a jiných světech	59
<i>Cestovatelka</i>	<i>61</i>
<i>Beze jména</i>	<i>65</i>
<i>Lékař od Hanumánova chrámu</i>	<i>69</i>
Odborná porota.....	74

Milí čtenáři,

právě ve svých rukou držíte výsledek 7. ročníku Literární kavárny. Sborník, ve kterém si můžete přečíst odbornou porotou i veřejností nejlépe ohodnocená díla přihlášených autorů. Letos jsme soutěžili opět ve dvou kategoriích, v juniorské, která je určena pro spisovatele od 13 do 26 let, a v seniorské, jež navazuje na juniory, ale horní věková hranice není omezená. Soutěž byla rozdělena do čtyř na sebe nenavazujících kol a každé kolo mělo vlastní literární styl a vlastní téma, přičemž inspiraci mohli tvůrci textů hledat v inscenacích plzeňské činohry, se kterými byla jednotlivá kola tematicky spjata. Během uplynulé sezóny jsme tak mohli společně s našimi autory pouvažovat nad životními ztrátami, zažít neuvěřitelné příběhy z hudebního prostředí, přenést pohádku Chytrá horákyně do dnešního světa a nechat zatoulat svou mysl do dalekých a dokonce i neexistujících končin.

Cílem Literární kavárny je podporovat talentované tvůrce. Dát jim příležitost zveřejnit své příspěvky a porovnat svou tvorbu s tvorbou stejně starých a literárně nadaných bytostí. Dát jim možnost pracovat a zlepšovat se ve své zálibě. Přestože v této sezóně nedošlo k uzavření divadel či nějakým výrazným omezením, nepříznivá epidemická situace nám nedovolila uspořádat večery autorského čtení a workshopy v takové míře, jako v letech minulých. Doufám, že nás nadcházející 8. ročník tolik o příležitosti setkávat se neochudí. Přináší nám totiž opět zajímavá témata – *Závislosti mohou číhat na každého, Jednou dole, jednou nahoře, Milujeme sport a Síla lásky*. A naši nadaní spisovatelé mohou hledat inspiraci jako vždy také v konkrétních činoherních inscenacích.

Vážení čtenáři, autoři, porotci a kolegové, děkuji za váš čas, za vaši účast a za vaši pomoc, bez které by soutěž nemohla existovat.

Martin Otava
ředitel DJKT

FOTO | MARTINA ROOT

• **/Almanach**
Plzeň

Životní ztráty

- fejeton, úvaha, sebereflexe -

Kristýna Petišková mě zaujala především neotřelým intimním vyprávěním o vztahu dvou lidí, z nichž jeden je na prahu smrti. Text ovšem není sentimentální, pracuje se symbolikou a zároveň čtenáře nenápadně pohlcuje. Příběh je jednoduchý, ale klade závažné otázky, což je u mladého člověka vždy překvapením.

Eva Brejchová pojala svůj text jako hru se slovy. Musím říci, že tolik významů slova ztráta, které dokázala najít a smysluplně poskládat do svého vyprávění, mě překvapilo a pobavilo.

V textu **David Bistřického** říká hlavní postava, že ho baví vymýšlet své scénáře. Je vidět, že to baví i Davida. Smysluplně propojil dvě časové roviny vyprávění a zahrnul i dobový kontext. David má smysl pro fabulaci příběhu.

Dalibor Boubín je již „starým harcovníkem“ Literární kavárny. Je vidět, že ho psaní baví, má neotřelé nápady a je schopen vytvořit poutavý příběh s vtipnými i dojemnými dialogy. V některých případech bych se ale přimlouvala za případnou „zkratku“ ve vyprávění. S tím, že si čtenář sám domyslí souvislosti. Oba texty, které se umístily, jsou čtivé a oba mají smysluplnou strukturu děje, někde se objevuje i černý humor, což je pro mne osobně velice příjemné, zvláště v citově vypjatých situacích, kdy tím text nesklouzne do sentimentu.

Jana Harciníková zvolila pro svůj text velice těžké téma – téma umírání. Kladem tohoto textu je umírněnost zvolených prostředků i rozsah textu. Téma totiž svádí k pitvání vlastních pocitů, dojmů a citovému vydírání čtenáře. Tomu se, naštěstí, Jana Harciníková snaží vyhnout.

hodnocení Apoleny Veldové

Kristýna Petišková

Klarinetistka, učitelka hudby, literární soutěžilka a lucidní snílka. Pochází z Prahy, ale využívá každé příležitosti vyjet za její práh do přírody, protože inspirace skrze smog padá z nebe pomalu.

Račí hody

Kristýna Petišková

Padám do slepecké tmy a za letu se tě ptám: „Myslíš si, že peklo má dno?“ Jsi v té tmě se mnou, padáš o něco rychleji a za šest měsíců mi odpovídáš svojí smrtí.

Je mi něco málo přes dvacet, ty ses narodil pár let po válce, studuji hudbu a ty ji učíš, mě zná pár desítek lidí a ty jsi světoznámý klavírista zastíněný slávou svého ještě slavnějšího, již nežijícího otce. Rok a půl tvoříme pár, pobuřujeme tím americkou společnost i vedení školy a nad hlavami se nám se zdviženým výhružným ukazováčkem klene stín bubáka zákona Title IX, který zakazuje učitelům mít intimní styky se studenty. Žijeme v New Yorku, ty jsi v něm doma, ale mě od domova, pocitu klidu a bezpečí dělí oceán a celá západní Evropa. Jsem zranitelná a osamělá, a tak si nalepuji ze všech stran na duši voděodolné náplasti s barevnými postavičkami. Těžko říct, jestli i ty nejsi jednou z nich.

V tomhle hlučném městě, kde čas pije tři pressa denně, si zpravidla nikdo nikoho nevšímá. Ale když po newyorských ulicích kráčíme my, jsme jako celebrity. Lidé se za námi zhnuseně otáčejí, někdy si jen odplivnou, jindy na nás udělají zvracející gesto. Nenávistné myšlenky v lidských hlavách plíživě prosakují i do té mé. Stávám se názorem společnosti a nenávidím tebe i samu sebe. Do deníku si píšu, že jsem oběť a cítím se zneužitá. Jsem chudák s otcovským komplexem a ty jsi prachsprostý starý predátor, který se zaplétá s mladou naivní dívkou a využívá tak své profesní moci k získání pocitu nesmrtnosti. Ale bohužel či bohudík, na sebestředné starosti mi nedáváš moc prostoru.

V těle se ti usazují raci a ve slinivce a v játrech pořádají račí hody. V noci se budíš bolestmi břicha, křičíš, pláčeš a vrávoráš do koupelny, aby ses vyzvracel do záchodové mísy. Tě, na které každé další ráno sedím a brečím. Po pár týdnech jedeme za tvým chladným italským doktorem, aby tě spasil. A on ti místo toho dává posledních sedm měsíců života. Ty jsi však optimista a bojovník a věříš, že se uzdravíš silou vůle. Vůle je silná, jen díky ní si teď zachovávám zdravý rozum, ale ty se každým dnem ztenčuješ a navíc se ke mně chováš jako žárlivý vůl. V našem domě už nežijeme jen ty, já, tibetské mísy a myši. Hněvivá rakovina a náš strach z ní se nastěhovali do všech jeho místností. Dostávají se i do jádra našeho vztahu a štěpí jej na ostré kusy.

Chci od tebe utéct, ale tvoje psí oči, bezedná osamělost a hysterické scény mi to nedovolí. Jsem jedna z těch slabých žen, které jsou ve vztahu lapené v pasti a zůstávají v ní, i když vše a všichni jsou proti, včetně nich samých. Jedna z těch hloupých žen, kterým jsem se posmívala, nad které jsem se povyšovala, myslíc si, že něco takového by se mi nikdy nemohlo stát. Jsem jako moje máma. Ale opustit umírajícího osamělého člověka je přece sobecké, nemorální, nepřijatelné, ohavné, morbidní, proti všemu božímu desateru i všemu třicateru, které vytvořili mí vnitřní soudci! A tak s tebou zůstávám další a další dlouhé měsíce, dokončuji školu, cvičím pět hodin denně na klarinet, myslím na svůj závěrečný recitál a na Messiaenův *Kvartet pro konec času*, ve kterém jsi měl původně hrát klavírní part, po nocích nespím a poslouchám řev tvých bolestí, každý měsíc mám oparové výsevny, v hlavě

mi hučí tinnitus, pořád jen brečím a hádám se s tebou, přitěžuji tím stejnou měrou sobě i tobě, a do toho si slepě libuji ve své nesobeckosti a ochotě s tebou zůstat. Večer, když si čistím zuby, útěšně pozoruji v zrcadle nad svou hlavou svatozář mučednice.

Tři měsíce před tvým odchodem ze světa se mnou jednoho rána zahajuješ válku. Vzdávám se téměř bez boje. „I am not going to let you kill me yet!“, křičíš a vyhazuješ mě z domu. Ještě že jsem si asi před měsícem konečně udělala řidičák a můžu si půjčit tvoje auto a odvézt si všechny své věci na kolej. Stále se však nehodlám vzdát své role mučednice a několikrát týdně za tebou jezdím na kole udělat ti čerstvý pomerančový džus a předčítat ti Proustovo *Hledání ztraceného času*. Avšak semestr brzy končí, přebírám si své dva bakalářské diplomy a nadobro se vracím domů. Všechno je to tak bolestné, že se loučíme jen přes whatsappové zprávy. Jako mučednice selhávám. Nasedám do letadla a letím se vybrečet mámě do náruče. Ta otřepaná fráze, že člověk má mít své hranice, nemá tolik myslet na ostatní, ale dělat to, co chce on sám, mě nepřestává lechtat po obou tvářích.

Po pár týdnech doma jedu s orchestrem na povánoční turné do Číny. Držím tam půst a poslední noc se mi zdá, že se ocitám ve tvém domě. Nacházím tě na posteli v obležení přátel, kouříš jointa a směješ se. Po chvíli mě spatříš, koukáme se na sebe a vpíjíme se do sebe tak, že vše kolem přestává existovat. Naše bosé nohy se navzájem hladí a já se směju a pláču zároveň. I ty se usmíváš, ale tvá tvář je narozdíl od té mě naprosto vyklidněná. Po chvíli lehce pokývneš hlavou, dáváš mi tím najevo, že všechny neshody mezi námi jsou lidské, tedy malicherné, a že si vše můžeme snadno odpustit. Tím se naše společná úsečka zakončuje a ty se proměňuješ ve světelné paprsky a neviditelně splyneš s prostorem. Pozoruji tě, ztělesněné světlo, tisknu dlaně před obličejem jako při modlitbě a po tvářích nechávám samovolně stékat slzy. A takto se probouzím s dlaněmi před obličejem na navlhlem polštáři. Všechny mé role, od oběti po mučednici, se rozplynuly a vše je nezvykle lehké, vzdušné, v naprostém pořádku. Píšu ti a odpouštím si ve skutečnosti.

Týden nato umíráš a já zjišťuji, že peklo je sice bezedné, ale také že není nekonečné. Slepeckou tmou prosvěcují svíčky, které za tebe chodím zažehávat do kostela, a vkládám se do rukou času, který pomaličku sešívá moje rány a zanechává po nich jen tenké jizvy. Nepříjemné vzpomínky se sice stále nečekaně vynořují zpoza rohů, aby mi rány znovu otevřely a mohly se napít mé bolesti a vtáhnout mě vysílenou zpět do minulosti, ale raději stavím peklu strop a kráčím po něm riskujíc, že se do něj znovu propadnu, než abych v něm zůstávala, padala nekonečně hluboko a doufala, že mé trápení jednou ukončí jeho neexistující dno.

David Bistřický

Jakmile jsem si přečetl zadání soutěže, hned jsem věděl, o čem budu psát. Příběh o tatínkovi mojí prababičky jsem doma slýchal často. Navštívil jsem tedy svého dědečka a vyptával se na detaily příběhu. Nepamatoval si vše, některé spojitosti jsem si musel domyslet. Jsem rád, že tato práce mohla vzniknout a následně poukázat na nelehkou dobu, ve které museli naši příbuzní žít.

Na závěr bych velmi rád poděkoval své paní učitelce českého jazyka, která mě vedla a ještě stále provází rodným jazykem a díky níž mám rád psané slovo a publicistiku, které se momentálně věnuji.

Deník

David Bistřický

Člověk si asi těžko dokáže představit, jaký byl život před více než 70 lety. Nejistota, strach a úzkost byly denním chlebem válečného režimu. A když ke všem těmhle negativním faktorům přidáte ještě smutek z těžké životní ztráty, nemáte po ranním probuzení ani chuť vstát. Zvláště, když ona ztráta je na životě někoho blízkého. Vždy přijde ta samá otázka. Proč právě já? Proč my? Proč naše rodina? Proč?

Opět lezu tam, kam nemám. Zakázané ovoce však chutná nejlépe. Potichu se kradu na babiččinu půdu, kde je ta zajímavá truhla. Ano, přesně ta, která volá po svém otevření. Už několikrát jsem se vyptával, co je uvnitř. Co tak záhadného v sobě skrývá?

Pomalůčku otvíráme víko, aby nebylo slyšet skřípot starých pantů. K mému údivu na mě nevypadla hora fotografií, peněz, nebo dokonce zbraní. Vlastně byla truhla vcelku prázdná. Na dně ležela jen kravata a jakási kniha v papírovém přebalu.

Milý tatínku, už je to pár let od doby, co jsme se viděli naposledy. Konečně se mi podařilo překonat strach, bolest a úzkost, proto ti píšu tento dopis. Jak je to vlastně dlouho, co jsme se neviděli? Jak se máš? Co tam nahoře děláš? Existuje vůbec nebe? Jako by to bylo včera. Hráli jsme spolu šachy, když tě maminka poslala se smetím. Nikdy by mě nenapadlo, že naši hru už nikdy nedokončíme. Čekání na tvůj další tah je jako věčnost a stále trvá. Kdybys mi jen mohl říct, co se přihodilo? Co bylo tím spouštěcím momentem? Proč tě tam venku zastřelili...? Mohli jsme tomu nějak zabránit? Možná ano, ale asi je zbytečné se tím trápit.

Obrácím list svého deníku, beru si nový kapesník a tisknu k sobě deku, do které jsem zachumlaná. Mám tak pocit bezpečí. Jako v tvém objetí, tatínku.

Už to máme za sebou. Škoda, že tu nejsi s námi a nemůžeš oslavovat konec utrpení. Jen pár měsíců navíc a měl bys ten pocit jistě také, nebo se tak alespoň domnívám. Jen pár měsíců...

Ponořen do čtení jsem málem přeslechl babičku, jak volá k večeři. Opatrně knihu pokládám zpět na místo a běžím dolů k ostatním.

U večeře jsem nemyslel na nic jiného než na onen deník. Komu patřil? Co dalšího v sobě skrývá? Rychle dojídám a vracím se k četbě v podkrovní.

Neboj se, tatínku, mamince nic nevyčítám. Dokonce k sobě máme blíže než kdykoliv jindy. Včera se poprvé od toho dne usmála. Určitě bys na ni byl pyšný. Jednou jsem ji slyšela, jak si s tebou povídá při vaření oběda. „Toníčku můj, už nám zase teče střechou. Ty bys to zvládl snadno. Ale já? Co já si bez tebe počnu?“ Někdy se pak s tebou radí o nákupech. Samozřejmě přijdou i dny, kdy k tobě promlouvá s kapesníkem v ruce slovy. „Můj ty Tondo. Proč zrovna my? Pamatuji se, jak si mě prvně políbil pod rozkvetlou třešní, nikdy na to nezapomenu...“

Sebral jsem všechnu odvahu a zeptal jsem se babičky na deník skrytý v truhle. Po chvílce mračení spustila.

Dozvěděl jsem se, že deník patřil mé prababičce Elišce, která přišla v mládí o otce chvíli poté, co se vrátila z totálního nasazení v jedné německé továrně na zbraně. Příběh z mojí rodiny mě zasáhl, i když už je dávnou historií. Často nyní přemýšlím, jak bych se s takovou situací vyrovnal já? Smířil bych se s tím pocitem zbytečné ztráty? Kde najít sílu? Asi v sobě navzájem. V rodině.

A ona kravata? Na tu jsem se zeptat zapomněl. Sám si domýšlím, že ji třeba měl můj prapradědeček na sobě ve chvíli smrti... Ne to ne. Spíše to byla jeho sváteční kravata... Třeba si ji schovával na svatbu své dcery? Možná se ani nechci dozvědět pravdu. Baví mě si vymýšlet své scénáře. Koho by nebavilo mít tu moc, aby konec příběhu byl vždy šťastný?

Dalibor Boubín

Dalibor Boubín (*1965) žije s rodinou, nezbedným psem a svéhlavým papouškem v Plzni. Má za sebou stovky knižních recenzí a pravidelnou účast jako porotce několika literárních soutěží. Nápady pro své příběhy čerpá obvykle z každodenního života a dotváří je během pobíhání po lesích. Je autorem titulní povídky antologie *Pokřivenej svět* (2020) a dalších příspěvků v povídkových sbírkách *Krajina hádat* (2019) a *Bůh černého lesa* (rozšířená e-kniha 2018). V roce 2022 mu vychází pandemií pozdržený román *Vlastní zákon*. Živí se tvorbou programů pro virtuální realitu a výukou češtiny na lyceu.

Neztratit cestu

Dalibor Boubín

Vždycky jsem záviděl flegmatikům. Tam, kde oni blahosklonně shlíželi na vztekající se autoritu, já zápasil se ztrátou odvahy a obavou o vytrvalost vlastních svěračů.

Mít v sobě alespoň kousek z jejich povahy, nevydrápal bych se včera na ten parapet. Říká se, že ze střechy oné budovy je to k zemi dobrých sto metrů. Spolehlivá výška. Nehrozilo žádné nepříjemné zranění. Sázka na jistotu. Asi první v mém mizerném životě.

Zaklonil jsem hlavu. Vždyť létat je tak snadné. Zapátral jsem po nějakém kroužícím opeřenci, ale kde nic tu nic. Jasně, tohle není pitomý běčkový film. Tohle je můj céčkový život. Podělanej osud.

Ještě chvíli jsem čekal na znamení. Pak mi došlo, že absence znamení může být také znamením. Tak jsem vstal a připravil se na svůj poslední krok.

„Hele,“ řekl tichý hlas, „můžu si na chvíli přisednout?“

Málem jsem leknutím spadnul. Tep sto devadesát. Před očima mžítka.

„Beru to jako ano,“ usoudil chlap a už se drápal vedle mě.

„Tohle dlouho nedám,“ řekl se zakloněnou hlavou. „Nemůžeš si taky sednout? Bude mě bolet za krkem.“

Poslechl jsem. Chvíli mlčel a jen tak klátil nohama nad bezednou propastí.

„Blbej den,“ spíš oznámil, než se zeptal.

„Ani ne,“ popadl jsem konečně dech, „blbej celej život.“

Podíval se na mě s potlačovaným smíchem v očích. Vlastně v jednom. Druhé překrývala černá páska. Jako u nějakého piráta.

„A co si slibuješ od tohohle?“ kývl do prázdna. „Nějakej sexy afterlife?“

Odkud začít?

„Nebo máš skvělou pojistku a krátkou prognózu?“ zajímal se.

Zavrtěl jsem hlavou a vítr mi vysušil čerstvou sůl z koutků očí.

„Ženská?“

„Jo, to taky,“ připustil jsem.

„Já tu svou viděl naposled, když mizela v mym pětilitrovym Mustangu,“ zasmál se. „To by člověk neřek, kolik se do sportáku vejde věcí. Když jsem koukal do těch prázdných skříní, hádal bych spíš na nějaký stěhovák.“

Zase jsem viděl ten kufr, který mi bejvalka nechala na chodníku. Půlka věcí z něj koukala ven. Balila ho ve spěchu. Marně jsem bušil na dveře vlastního domu. Do pytle, ten

barák jsem postavil téměř rukama! Život versus já, jedna nula.

„Mělo to ale i svou světlou stránku,“ mrkl svým jediným okem.

Jasně, teď přijde nějaký životní moudro. Tak šup, ať to máme za sebou.

„Když mi pak vyhořel dům, nepřišla o žádný svý hadry ani šminky,“ překvapil. „A ještě mi poslala textovku, jak je jí to líto. Ale já že jsem velkej kluk a určitě se z toho brzo otřepu.“ Aha, tak rozuzlení dorazí až teď.

„Vopravdický štěstí bylo,“ pokračoval, „že děti, který by jinak seděly doma a hrály nějaký ty svý přiblblý počítačový hry, šly někam chlastat. Takže když to baflo, nic se jim nestalo, protože tam nebyly.“

Představil jsem si, jaká by to asi byla ztráta, kdyby vyhořel můj štěnicemi prolezlý podnájem. Možná by šlo i o službu veřejnosti. Děti jsem ještě neměl, takže tohle jsem srovnat nedokázal.

„Jenže osud je neoblafnutelnej,“ navázal. „Mladýho srazil nějakěj ožrál o týden později. Vážně. Přejel ho a zdrhnul. Nechal tam kluka ležet. Kdyby byl alespoň zavolal záchranku, třeba anonymně, nemusel jsem pak brečet nad čerstvym hrobem.“

„To je mi líto.“ A myslel jsem to vážně.

„Bad luck,“ mávnul rukou. „Holka to měla horší. Rakovina. Umírala v hroznejch bolestech. Mě ta svinská nemoc stála oko,“ ukázal na černý stín, „jí život.“

Zíral jsem na tu pásku a tentokrát nevěděl, co říct. Najednou jsem se nutně potřeboval podrbat pod sádkou. Ruku mi před týdnem přerazil vrátný dveřma. Vlastně jsem si za to mohl sám, neměl jsem ji tam strkat. Jenže když mě na hodinu vykopli z práce, nějak jsem to ke všem těm pádům špatně přijal.

„Byl jsem naštvanej na celej svět,“ povzdechl si. „A jak jsem se tak belhal ze hřbitova,“ pokračoval, „podruhý za pár tejdnu, cejtil jsem se úplně na dně. Pro co mám teď, do-prdele, žít?“

Přesně. Pro co?

„Říkám ti, žádný rodiče by neměli přežít svý děti,“ zavrtěl hlavou. „To prostě není správný.“

Do hlavy se mi vloudila vzpomínka na mámu. Když jsem u ní byl naposled, zase mi promlouvala do duše. Lezlo mi to krkem, tak jsem prásknul dveřma a šel. Ale stejně jako teď, už tehdy jsem věděl, že má pravdu.

„A najednou šílená rána. Bum!“ roztáhl prsty a rozhodil rukama.

Fuj. Málem jsem znova spadnul.

„V tom baráku byla spousta lidí,“ rozzářilo se mu oko. „Vůbec jsem nemyslel. Všude prach, zborcený zdi, trosky. Vlétl jsem tam. Vytáhnul jsem jednoho. Pak druhýho. Třetího. Pak jsem to přestal počítat.“

Nevěřicně jsem se na něj podíval. Jako vážně?

„Hele, vůbec jsem nemyslel. Ale hlavně, všechny ty hrůzy, všechny ty starosti byly prostě fuč. Najednou nezáleželo na tom, co se už nedalo změnit. Tady šlo jen o to, co se ještě dalo zachránit.“

„A kolik jich nakonec bylo?“ vyklouzlo mi.

„Já vlastně nevím,“ připustil. „Probral jsem se až v nemocnici. Ztratil jsem v těch ruinách veškerou sebelítost, stejně jako obě nohy.“

„Do hajzlu,“ ulítlo mi zas. „To jako fakt?“

Poklepal na obě holeně. Nešlo to přeslechnout, dokonce ani v tom větru tady nahoře.

Ještě chvíli jsme tam jen tak tiše seděli. Nevím, kde se toulal on, ale já procházel svůj podělanej život katastrofu za katastrofou. A najednou jsem žádnou opravdovou nedokázal najít.

„No nic,“ prohlásil najednou. „Hele, rád jsem tě poznal, ale už musím.“

Prakticky se zvedal, když se ještě zarazil.

„Mimochodem,“ podal mi ruku, „Já jsem Dan.“

Pak se rukama odstrčil od parapetu a nohama odrazil od zdi jako v bazénu, načež zmizel pod okrajem. Srdce se mi zastavilo. A najednou vidím, jak se o kus dál a o kus níž nafouklo padákový křídlo. Dolehlo ke mně radostné zavýsknutí a pak se mi ztratil mezi ostatními věžáky.

Opatrně jsem se převálil na střechu a chvíli jen tak bez hnutí koukal nahoru. Nebeskou modř narušoval jen párek kroužících ptáků. Byli krásní. Byli vznešení. A na nás dole zvysoka...

A měli pravdu.

Tohle se (mi/nám) stalo? Nevěřím!

- povídka z hudebního prostředí -

Druhé kolo svým tématem Tohle se (mi/nám) stalo? Nevěřím! obohatilo Literární kavárnu o dvacet příspěvků od osmnácti autorů. Zcela jednoznačně dominoval text Vesnická romance **Zdeňky Huckové**, v součtu všech porotců získal 52 bodů a bral vítězství mezi seniory. Juniorskou část se ziskem 45 bodů ovládl text Trubka, za jehož autorstvím nalezneme jméno či (spíše) pseudonym **Jack Travis**. Na pomyslných stupních vítězů máme tedy zastoupena obě pohlaví. Juniorský vítěz zaujal porotu „dospěláckou“ povídkou o strastiplné cestě za svobodou a (ne) splněným snem, kdy navíc hlavní hrdina pod tíhou prožitků prozře a nebojí se být vůči sobě kritickým. Naopak autorka venkovské povídky rozehrála až formanovsky laděný příběh, ve kterém nechybí vážnost, humor či ironie, tedy směs koření, která ochucuje naše životy. S radostí můžeme gratulovat!

hodnocení Jana Sojky

Jack Travis

Jenom velmi stručně o mně, s psaním jsem začal poměrně nedávno, dlouhou dobu mě fascinovalo science fiction a především tvorba Julese Verna, což byl také důvod, který mě přivedl k psaní. Brzy jsem zjistil, že nejsem ani zdaleka tak šikovný a prorokový jako Jules Verne, a tak jsem se musel uskromnit a psát převážně to, co mi jde. Zjistil jsem, že mi jde komedie, takže se toho už nějakou dobu držím. Soudě podle této soutěže jsem udělal dobře, a komedie je skutečně něco, čeho bych se měl v budoucnu držet. Doufám, že moje tvorba bude nadále bavit nejenom mě, ale i všechny čtenáře, kteří se náhodou k mému dílu dostanou.

Trubka

Jack Travis

Nebudete tomu věřit, ale kvůli té své trubce jsem v osmdesátých letech emigroval do Ameriky. Já vím, zní to směšně ale je to tak. Byl jsem muzikantem v jednom malém klubu v Gottwaldově a považoval jsem se za velmi nedoceněného hudebníka. Právil jsem si, že přece nemůžu do konce svého života vystupovat s těma ignorantskýma kořalama bez talentu. Věděl jsem, že mám na víc. Mým vzorem byl Louis Armstrong a já chtěl být vždycky jako on. Volba tedy byla jasná, prodal jsem svůj družstevní byt na Jižňákoch, prodal dědečkovi zlatý zuby a všechno stříbrný nádobí od svých rodičů, sbalil si šišku turistického salámu s taškou lahváčů a vyrazil jsem na zajímavou dobrodružnou cestu do Západního Německa. Na to padlo kupodivu skoro všechno jmění, co jsem měl, a tak jsem si musel na svoji vytouženou cestu do Ameriky ještě vydělat.

Po třech měsících, kdy jsem v Berlíně na nádraží drhnul hajzly, utíral ze stropu chcánky a sbíral injekční stříkačky z košů, jsem konečně celý vysmátý seděl v letadle směr New York. Byl jsem z toho tak nadšený, že jsem ani nevnímал, že sedím mezi dvěma lidskýma velrybama. Mohl jsem být rád, že mě během letu nesežraly, protože to letadlové jídlo bylo fakt odporňé. To už by člověk žral radši ze školní jídelny.

Každopádně, po příletu na Kennedyho letiště jsem byl nadšenější, než když jsem vyprstl svoji první holku. Hleděl jsem kolem sebe jako blázen, a náladu mi nezkazil ani pohled na bezdomovce, ležící v nějakých sračkách. Měl jsem akorát trošku obavu, když jsem procházel celnicí ve svém, vzhledem ke svému okolí ne moc moderním, oblečení.

„Vy asi jedete z východního bloku, že ano, pane?“ zeptal se mne celník.

Jen jsem smutně přikývnul hlavou. Zároveň jsem byl ale nadšený, že jsem konečně ve svém vytouženém novém světě. Potkala mě však jedna menší komplikace. Na letišti mi ztratili můj velký kufr, ve kterém jsem měl většinu věcí. Mávnul jsem však nad tím rukou a řekl jsem si, že se bez těch pár kusů hadrů a rádia značky Yamaha dokážu obejít.

Vzal jsem si taxík a chtěl jsem po něm, aby mě odvezl do Queensu, kde jsem měl bydlet na jedné takzvané ubytovně. Hned, jak mě tam zavezl, musel jsem nejenom zaplatit nehorázný cár peněz, ale hned na to mi ten indickej zmetek ujel i s mou druhou taškou. Neměl jsem teda už absolutně žádné věci na převlečení. Ještě že mi nevzali mou trubku, tu jsem měl jako jedinou s pár dalšími cenostmi u sebe, ve své černé pracovní kabele. Černoch, který mě ubytovával v mém novém domově, se divil, proč s sebou nemám žádné kufry jako ostatní. Jakmile jsem mu řekl, jaké jsem měl dneska štěstí, ihned se začal smát jak mongol, a hned na to mi řekl, ať si tady dávám větší pozor, jinak dlouho nepřežiju. Jeho radu jsem bral vážně, ovšem ne dost vážně, jelikož mi další den ukradli i mou pracovní kabelu se všemi důležitými dokumenty. Ještě štěstí, že jsem si svou trubku nechal na ubytovně, jinak bych už neměl ani ji. Najednou jsem byl už opravdu jen imigrant bez papírů a k bezdomovectví jsem neměl daleko, neboť mi americké úřady měli poskytnou azyl v ubytovně jen na půl roku, než se postavím

na vlastní nohy.

Jak jsem se měl ale postavit, když mě neustále někdo srážel na zem? Rozhodl jsem se však čelit všem svým počátečním strastem s pozitivním přístupem, a tak jsem hned na druhý den zašel na úřad a požádal jsem si o nové dokumenty. Hned na to jsem se aktivně poohlížel po nějaké práci, abych tady vůbec v tomhle kapitalistickém ráji přežil. Zkoušel jsem se nejdříve prosadit se svou oblíbenou prací, tedy jako hudebník. Chodil jsem se svojí trubkou od baru k baru a vyptával se, jestli tam náhodou nepotřebují muzikanta, který by hostům zpřijemňoval jejich čas strávený u pití. Poté, co mě z několika barů vykopli, jsem se v jednom baru zeptal, jestli nehledají obsluhu. Tam mě přijali okamžitě, a tak jsem začal obsluhovat lidi. Moje angličtina nebyla sice nic moc, ale věděl jsem, že takhle se alespoň anglicky trochu naučím. Nebylo divu, že první věty, které jsem hned uměl používat byly: „You’re fucking slow.“ „Stick that tube up your ass.“ „If you start playing again, I’ll kill you, you fucking cocksucker.“

Abych ale řekl i něco pozitivního, díky této práci se mi podařilo získat hromady kontaktů, umožňující mi se konečně v Americe prosadit i jako muzikant. Nejdříve jsem se zakecal s jedním starším pánem, který potřeboval nějak vyhnat potkany ze svého baru, a jelikož už zkusil všechno možné, napadlo ho, že bych mu tam mohl přijít nahlas zahrát a oni se kvůli tomu hlasitému zvuku rozutečou. Zkusil jsem to. Podíval jsem se tak alespoň na okraj Bronxu, kde jsem předtím nikdy nebyl. Po půl hodině hraní se rozutekli nejenom všichni potkani, ale i krysy, švábi, a dokonce i sousedi. Ti se ovšem zastavili ve dveřích, aby na nás zakřičeli: „Jestli to okamžitě neztlumíte, tak vám tu trubku narvu do krku!“

Přestal jsem teda hrát, obdržel jsem od pána peníze a vydal se zpátky na Sedmou Avenue, kde jsem obsluhoval v jedné řádoby luxusní restauraci. Od další osoby jsem už obdržel poněkud atraktivnější nabídku. Jedna asi třicetiletá paní mi nabídla, abych hrál na narozeninách jejího syna. Tentokrát mě to zavedlo na Staten Island, kam mi dokonce ta paní zaplatila výlet lodí, protože byla očividně majetná a mohla si dovolit platit na narozeniny svého syna zkrachovalé hudebníky. Vystoupil jsem na její zahradě před partou dětí a rodičů. Začal jsem hrát ten svůj jazz a do toho jsem se občas snažil zahrát i nějakou tu dětskou melodii. Moc jsem jich ale neznal, jedině, na co jsem se zmoohl, byla úvodní melodie z Bugse Bunnyho a Flintstonů. To byly jediné americké pohádky, které jsem v té době znal. Poté, co mě ti malí parchanti vypískali a hodili po mě rozrýpané zákusky, šel jsem k matce toho hlavního haranta, abych si od ní vyzvedl odměnu, a jel jsem lodí zpět na Manhattan. Můj další kšeft byl ještě zajímavější. Měl jsem hrát nějaké staré babce její oblíbené písničky na jejím pohřbu. Říkal jsem si, že to bude jednoduchý. Už je mrtvá, a tak ani nebude vědět, jestli to hraju dobře nebo špatně. Problém ovšem byl, že po mě její příbuzní chtěli, abych hrál přímo v té hrobce, ve které tu starou rašpli pohřbívali. Pro někoho jiného by to asi nebyl nějaký vážný problém, jenže já měl docela strach z uzavřených prostorů. Rozhodl jsem se však s tímto strachem bojovat, neboť jsem obdržel docela tučnou odměnu za dvě hodiny hraní.

Díky této práci jsem si našel spoustu kamarádů a mezi nimi se kupodivu nacházeli také zneuznalí hudebníci. Jeden z nich byl dokonce taky Čech, čemuž jsem nejdříve skoro nemohl uvěřit. Další byl Japonec a poslední byl Portorikánec nebo něco takového. Rozhodli jsme se, že teda začneme hrát společně, a budeme tak mít větší šanci prorazit.

Po krátkém čase společného hraní zadarmo na ulici se nám povedlo najít si jednu stálou práci v jedné nobl kavárně na Páté Avenue. To je ta ulice, kde se nacházely všechny ty drahé obchody a kafe tam stálo dvacet dolarů kelímek. Tam jsme hráli takový ten klasický jazz, aby se lidem líp pilo a jedlo. Sem tam k nám jeden z hostů přišel, aby nám dal nějaký ten tringeld. Někdy nám také řekli, že nás obdivují, a že se jim ty naše písničky líbí. Něco takového mě ze začátku celkem těšilo, postupem času jsem si ale říkal, že by bylo daleko lepší, kdyby nám radši dali větší dýško, anebo si od nás koupili cedéčko. To už ale nikdo nechtěl.

Po těch několika letech hraní v různých klubech a akcích, jsem pochopil, že pokud chce člověk dělat to, co má rád, musí na to mít peníze, anebo se musí smířit s tím, že bude po většinu života chudý a bude žít jen skromně. Málokdo má takové štěstí, aby dělal to, co ho opravdu baví a vydělávalo mu to milióny. Když máte něco opravdu rádi, je dobré, aby vás to nechalo zabít, ale musíte to vážně chtít. Pokud chcete být bohatí, musíte prostě pracovat a dělat věci, které se vám hnuší. Jedině tak budete mít později možnost dělat i to, co vás baví.

To jenom já jsem byl kdysi tak naivní a věřil jsem, že si dokážu splnit svůj Americký sen a dokážu si tam vydělávat muzikou jen díky tomu, že mám nesporný talent, který se dá měřit snad jenom tím, jak velké je moje ego. Já jsem ale trubka.

Babičky plakaly

Kristýna Petišková

Blíží se konec školního roku před sedmnácti lety, je čtvrtek odpoledne, oběd už většinou lidem slehl a v budově jedné pražské ZUŠ právě začíná koncert žáků na dechové nástroje. V sále sedí jejich sourozenci, rodiče a prarodiče a všichni netrpělivě připravují své uši na poslech folklorní a klasické hudby v převážně rozladěném provedení.

Dveře do sálu se uzavírají, ještě se jimi stačí tiše proplížit poslední rodiče, včetně mojí mámy, a na pódium ve slavnostní róbě nastupuje paní učitelka Stralczyňská. Svým hlubokým hlasem stručně vítá publikum a zdoulavě ohlašuje změny na programu dnešního koncertu.

Mezitím co paní Stralczyňská uvádí koncert, rozehrávám se o dvě patra výš na klarinet. Do pěti minut bych měla sejít do sálu zahrát Fibichovu Selanku, ale ještě se na poslední chvíli snažím nacvičit c3 ve dvanáctém taktu bez kiksnutí. [Kiksám, kiksám, hraju, kiksám:]. Po chvíli to vzdávám, dívám se na nástěnné hodiny, zjišťuju, že už téměř nestíhám, vytěrákem čistím vnitřek nástroje od slin, беру ноты ze stojanu, obě ruce mám plné, loktem otevírám dveře, neobratně je za sebou zavírám a běžím dlážděnou chodbou ke schodům.

„Dobrý den,“ zdravím naši paní uklízečku, která zrovna domyla schody a vynořuje se s kýblem s vodou a mokrým mopem zpoza rohu, kam právě odbočuju.

„Dobroho dňa,“ odpovídá mi nejistě, pokládá kýbl na zem a začíná vytírat chodbu. Беру schody dolů ob dva, myslím na to vysoké c a taky na to hrozné cis3 na třetím řádku od konce a představuju si, jakým hmatem se hraje. Ta podlaha je nějaká mokrá, proletí mi myšlenka hlavou jako šíp a vzápětí mi podklouzává levá noha na předposledním schodu a já padám jako postřelená na zem. Mně ať se stane cokoliv, hlavně musím zachránit klarinet, myslím si a během pádu ho držím křečovitě nad hlavou. Dopadám na zem a zvrťávám si levý kotník, ale hlavně že klarinet je v pořádku a já můžu odehrát koncert. Díky té bolesti alespoň přestávám myslet na všechny noty tříčárkované oktávy a žádná kiksnutí mě již nevyvádí z míry.

Kulhavým klusem dobíhám do předsálí. Jana Šilhavá, která je na programu přede mnou, zrovna dohrává Poulencovu flétnovou sonátu. Odšroubovávám si strojek, znovu nasliňuju plátek, pečlivě ho vracím na hubičku, utahuju strojek, dívám se do zrcadla napravo, vidím uprostřed svého čela obří bílý pupínek, možná ho ještě stačím rychle vymáčkout, myslím si, ale ne, nestačím, dveře ze sálu se už otevírají a Jana se svojí korepetitorkou z něj nadšeně vychází.

Janina korepetitorka je i moje korepetitorka, a tak vcházím do sálu a ona hned za mnou. Noha mě bolí čím dál tím víc, ale nedávám to na sobě znát. Zahraju h, klavír a, protože hraju na B klarinet, a dělám jako že vím, jestli ladím nebo ne. Náhodně tipuju, že jsem vysoko a vytahuju si trochu soudek, ale paní učitelka Stralczyňská, která sedí v první řadě, mi rukama ukazuje, že to dělám špatně. Zatahuju tedy soudek zpátky, nejsem vysoko, nýbrž nízko, ale na to není řešení, leda utáhnout nátlak

a prokousnout si dolní ret. Ale to neudělám. Kývnu na korepetitorku a ona spustí předeheru.

Počítám šestkrát tříčtvrtkový takt a v sedmém se přidávám ke klavíru. Hraju, hraju a bolest v noze se stupňuje. Cítím, jak mi natéká kotník, jako by mi měl každou chvíli roztrhnout botu. Do očí se mi ženou slzy. Vysoké noty kiksají a tóny se chvějí. Nemůžu se ani trochu soustředit na to, co hraju. V jedné mezihře se koukám do sálu a vidím svoji mámu, která už nenašla místo na sezení, jak se opírá o sloup a buď poslouchá se zavřenýma očima a s otevřenou pusou, nebo spí. Byla před koncertem na obědě s kamarádkou a možná si dala moc skleniček vína. Mezihra končí a já znovu začínám hrát. Posledních pět řádků, poslední čtyři řádky, už to bude, už to každou chvíli skončí, poslední dva řádky, kotník pulzuje skoro v tempu Selanky, slzy mi stékají po obličejích a zatékají i ke rtům a do klarinetu, poslední řádek, ne, jen to ne, obří kiksaneček na předposlední notě, c3. Ale teď to nesmím vzdát, teď ne, jsem přece tak blízko konci. Nasazuju poslední notu, cis3, crescenduju z mezzoforte do forte a držím ji nekonečných sedm dob. A je to. Klavír na závěr zahraje pár not, několik vteřin je ticho a sálem se ozývá hlasitý a dlouhý potlesk. Ukláním se a rychle se potácím pryč z pódia. Procházím předsálím na chodbu, dosedám na židli před vchodem do sálu a čekám, až vyjde moje máma, aby mi pomohla dokulhat se na chirurgii.

Ze sálu se hrnou davy nadšených rodičů, těžko říct, jestli jsou pyšní na své děti, nebo jestli jsou rádi, že už nemusí sedět v sále a poslouchat falešné verze krásných skladeb. Po chvíli se vynořuje i kudrnatá kštice mojí mámy, která je o půl hlavy vyšší než všichni ostatní, a běží ke mně, aby mi řekla „Hrála jsi moc moc krásně. Za chvíli budu zpátky, promiň, musím si odskočit.“ A mezitím co si máma odskakuje, přichází za mnou paní učitelka Stralczynská se dvěma babičkami a všechny tři se se slzami v očích rozplývají nad mým výkonem a chválí mě, jaká jsem citlivá duše, že už v tak mladém věku chápu hloubku utrpení dospělých, jak je nádherné, že mě hraní Fibichovy Selanky tak dojalo, až mě rozbřečelo, že jsem veliký talent a daleko to dotáhnu a že si mě příští rok přijdou poslechnout zas. Slušně se usmívám, poděkuji babičkám i paní učitelce, a přemýšlím, jestli se s tím kotníkem vůbec zvládnou dotáhnout pěšky na tramvaj, až za chvíli pojedeme na tu chirurgii.

Zdeňka Hucková

Vesnici mám ráda, ačkoli to z mé povídky není zřejmé. Vesnici mám pod kůží, ačkoli jsem o to nikdy nestála. Na vesnici trávím třetinu svého života a celý život se ji snažím pochopit. Zatím marně, ale teoreticky na to mám ještě půlstoletí.

Další dvě třetiny svého času trávím ve městě. Vyhovuje mi jeho anonymita, a přitom možnost najít spřízněné duše, s nimiž se začnete pravidelně scházet a je to fajn.

Dneska můžete potkat stejně naladěné nadšence na internetu. Takhle jsem já našla Literární kavárnu v Plzni. O to víc mne mrzí fakt, že se nemohu přijet podívat na její galavečer. Určitě to bude skvělé! Nezbývá než psát a psát dál, abych stejnou možnost urvala někdy příště.

Vesnická romance

Zdeňka Hucková

I.

„Pojď ty vole, už se točí,“ vytrhne mě ze zamyšlení starej Burda.

Má recht, první lajna zrovna vstává. Klarinety i plechy. Pupkatý páprdové se votáče jak baletky. Tohle si nikdy nedam ujit. Dechovkou sem vodkojenej. A na Čmeláky nedam dopustit.

Pivo v nohách už zatraceně cejtim, ale přidám se k chlapum, kerý se držej za ramena a pohupujou na vratkejch nožkách. Burda mě popadne za zátylek, až to zabolí. Po-cem, ty kluku! Patřim k nim. Podupáváme do taktu. Co ste hasiči, co ste dělali?

Hasič sem a myslivec taky. Vo tom žádná. Zelenej kloubouk s kančí štětkou nosim v zimě v létě. Dyž na sebe koukám na fotkách z poslední leči, sem spokojenej. Kerá by takovýho chlapce nechtěla, pronesla máma na voslavě mejch patnáctejch narozenin. Netušila, že se dalších deset let žádná nenajde. V pětadvaceti sem panic.

„Malý hoošík černovlasý, své matiíčce žaloval, že když síí na návsi hrával, každý hoo odstrkoval,“ protahujou Čmeláci a mě vlhnou voči. Pintlich muj vosud, taky sem tátu nepoznal a taky na mě všichni serou. Máma říká, že byl extra třída. Mam jeho kukuč. Fotku žádnou. Umřel náhle. Zbyla po něm krabice s věcmá. Sou v ní knížka vo lovu, nůž s rukojetí z jeleního parůžku, placatka, co eště voní rumem, a čibuk s javorovou hlavičkou. Musel to bejt chlap každym coulem. Cejtim jeho krev, na posedu sem držák, mráz nemráz.

Vovšem teď trpim jak zhaslej srnec. Vod střelnice na mě vystrkuje zadek Maruna. Vejstavní prdel. Navlíkala se na pouť do bílejš kalhot a jubky, ve kerej má holý záda. Vopálený a hebký. Vopírá se vo pultík a pokouší se vystřelit růží. Už půl hodiny marně. Vedle ní se kymácí Lukáš, lufták z Prahy. Usměňuje jí hlaveň a jezdí rukou po zadnici. Radši se votočim zas na kapelníka. „Séépní svóóje malé ručky, póómodli se za něho,“ radí valčíček hošíkovi černovlasýmu a já to beru.

II.

Ještě nedávno se zdálo, že po mě Maruna jede, že chce hnízdit. Holce bude šestadvacet, má nejvyšší čas. Já po ruce a nezadanej. Maruny táta, starej Dušek, byl regulérní magor. Sice myslivec, jako muj táta, ale magor. Moje máma ho vodjakživa nemohla vystát, říkala vohava vohavná, a než by ho potkala, dycky zalezla do zahaty. Ve vsi byl ale celkem voblíbenej. Hlavně u svejch kumpánů, do kerejch valil svý ujetý moudra. Pamatuju, jak v hájence vyřvával hlasem jak zvon, že holku musí hlídat, jinak jí zprzněj, než von stačí nabít kulovnici. Maruna nesměla nikam, jenom do školy a domu. Šel po ní jak vohař. Přitom sám nebyl žádněj svatoušek. Chlastal, hulil a za mlada se snad i kurvil. Rok zpátky ho klepla pepka. Vod tý doby se nehne, jenom koulí modrejma vočima, co má jak Delon.

Dřív se Maruna separovala kvůli fotrovi, ale dělá to dál, i dyž nemusí. Vona je študovaná. Každý ráno čeká na bus do města, tašku plnou čtení, a vodpoledne táhne krom svý knihovničky eště nákup. Stará Dušková se vod Duška nemůže hnout na krok. Je to martýrium, stěžovala si ženskejm u pojízdný. Soucitně kejvaly, ale jak zapadla za vrata, povídaly, dobře jí tak. Má co chtěla – Duška jenom pro sebe.

Maruna se snaží vod týdle reality vodříznout tim, že si čte. Čte všude. Viděli jí číst na Šibenym, v rokli, za humny, u potůčku a já jí načapal na mýtince. Četla si tam na posedu. Jak mě zmerčila, zaklapla knížku a dolu. Stál sem pod žebříkem, vona lezla a já čuměl pod sukni. Modrý spodňáry. Zmateně se vmlouvala. Povídám, ať večer přijde na čekanou. Fakt přišla. Zato srnec nepřišel a vona, celá zmrznutá, drkotala zubama, tak sem to zabalil. Před jejich statkem sem jí nevohrabaneš lípnul pusu.

„Dík,“ vylítlo ze mě.

„Za co?“ usmála se nádherně.

„Že se mnou ztrácíš čas.“

„Co blbneš,“ pohládila mě, „vždyť jsi fajn.“

Rozzářil sem se: „Maru, nepřišla bys k nám na voběd?“

III.

V neděli naší chalupou voněl vejvar a pečinka. Před polednem máma vypnula rádio, protože skončily dechovky, a zapnula telku, tam právě začínaly. Voznánil sem jenom, že přijde moje holka, méno sem neuved. Byla nervózní. Já pyšnej. Maruna zazvonila, zrovna když z kukaček vyletěl pták a dvanáct krát pípнул.

„Doma jsem řekla, že jdu na keramiku,“ utrousila u vrátek. Trochu mě to zamrzelo.

Vešla a máma zůstala štajf. Se dalo čekat, Maruna je kus. Vočekával sem taky, že večer máti zvedne varovně prst a jako vobyčejně prohlásí: „Ta s tebou nebude“. Ted' vovšem vobřadně nalejvala polívku. Pomalu servírovala, nejdřív knedlik, pak vepřový, zelí už skoro studený. Maruna bez přestání děkovala, ale jináč nic nepovídala. Asi jí vyrazilo dech, jak útulný to máme. Nad mycák máma vyšla „Domove domove drahý a jediný“ a nad kaborky „Nikdy se nevrátí pohádka mládí“. Vypulírovaný hrnky svítily na poličkách. Váleček sem dělal já, růžový listy na žlutym podkladu. Naší modrou umakartovou kuchyni vodjakživa každej chválil, Maruna nic. Ani vo linu se nezmínila, imitace dřeva. Krásně zakrylo prkna. Maru jen koukala. Bylo mi jasný, že se jí to zdá kýčovitý.

„Jaroušku,“ začala máma sklízet ze stolu, „dojdi nadělat třísky, zatopim v pokoji. Večer už je chladno.“

Štípál sem smrkový a pískal si „S milou na stráni“. Co chvíli sem hodil vočkem po plastovym teploměru na vkně, esli budou podmínky. Zatim byly. Vezmu jí do lesa na Holasku, tam nikdo nechodí.

Vrátil sem se do kuchyně a Maruna stála ve dveřích. Prej že domu.

„Co se zjančila?“ vyjel sem na mámu, dyž za mojí láskou zapadly vrátka.

„Tu mi sem už netahej,“ prohlásila nezvykle tvrdě.

„Cos jí řekla?!“ zaječel jsem.

Nevodpověděla. Vlila horkou vodu do dřezu a začala vobřadně mejt. Každěj kastrol cídila jak svátost. Stál sem nad ní bezradně a nakonec sem jí vyrval z ruky památeční porculánovej hrneček a seknul s ním vo zem. Pak sem vystřelil ven. Marunu sem už nedohnal. Zvonit u nich sem nechtěl.

IV.

Vod toho voběda mi nepřišla na voči, ale myslel sem na ní stokrát denně. Vydržel sem to tři tejdny, a pak si na ní počkal u vodpoledního busu. Táhla svý tašky, v pátek těžší než jindy. Šmátnul jsem po nich zezadu. Zaječela. Krve by se ve mně nedořezal. Ta má hlas! Druhej takovej mam ve vsi jenom já, dyž teda nepočítám starýho Duška, kerej vod tý mrtvice jen houká. Chvíli sme se vo ty síťovky přetahovali jak vo rodinný stříbro, až ze mě vyletělo: „Ti nejsem dobrej ani jako mula, vole?“ Maruna vokamžitě uvolnila sevření. Spokojeně sem si naložil a dali jsme se do kroku.

„Co jako, ti přelítlo?“

Mlčela. Zatočil sem do vejvozu, vopřel tašky vo kola slámy a vybafnul: „Pudeš se mnou vo pouti na Čmeláky?“

„Hele, Jardo,“ protáhla rozpačitě, „nezlob se. Ani tam, ani jinam.“

„Moc buranský?“

„To ne, teda vlastně jo, trochu...“

„Jsem debil?“

„Ježiš, to ne! Já přece vím, že v tom vidíš tradici,“ začervenala se.

„Sem ti pro smích,“ nenechal sem se přerušit jejim soucitnym vrtěním hlavou, „ale někerý čmelácký písničky, to je muj vosud, fakt. Třeba Hošík černovlasý.“

„Blbost,“ vyjela nečekaně vostře, „za prvý seš blondák a za druhý...“

„Za druhý?“

„Ale nic.“

„Počkej, počkej,“ chytnul sem jí za paži, „užs to nakousla.“

„Au,“ vytrhla se, „to bolí.“

„Promiň,“ pustil jsem jí, „už nevím, co dělám. Sem úplně zoufalej.“

„Víš ty co?“ koukla na mě vodhodlaně, „já ti teda něco povím. Znám dva Jardy, jednoho, co maká v odchovně bažantíků a v mrazu zakrmuje vysokou. A pak mamánka, kterej se falešně dojmá při dechně. Nač ten potřebuje holku? Mamina mu navaří, naklidí a vysvětlí, co je správně a co ne. Sorry, ale o toho žádná holka stát nebude. Ani já ne, i kdyby mi byla tvoje máma neřekla, co mi řekla.“

„Co ti řekla?“

„Se jí zeptej! A přešlápni, Jardo, stojíš si na vedení,“ pronesla jak komtesa. Vopatrně mě vobešla, vověla se taškama a prej „ahoj“.

Píča!

V.

Mámy sem se na nic nezeptal. Mam svojí hrdost. Vod toho voběda sem na ní nepromluvil. Beztak by nic neřekla, estli jo, tak vo Maruně určitě nic pěknýho. Vysral sem se na shánění tanečnice na pouť. Dyž ne Maruna, tak žádná. Střelil sem husu a máma jí půl dne škubala a půl dne pekla. Vo pouti dělala dycky domácí knedlíky, zelíčko z kamenky, ale letos mi nejelo. Nímal sem se v tom a přemejšlel. Dyž jsem dojed, máma roztála a cpala mi čistou košili. Nechal sem si flanelku. Eště dobrá a zejtra jí přeperu. Sám. Voholil sem se a vyrazil k muzice. Cestou jsem sáhnul do krabice a nacpal si do kapes pár věcí po tátovi. Tahám to všude, páč věřim, že mi nosej štěstí.

Čmeláci už hráli. Zasednul sem co nejbliž a vobložil se několika pulitry, abych nemusel vstávat. Po pátym pivu sem šel protočit starou Rejtnarku. Vošívala se jak holčička. Pak Němcku, ani nevím, jak se vlastně menuje, takhle se jí říká po chalupě. Vobě si nemohly vynachválit. Beru tyhle báby, protože sou náplava, takže nemaj ánung vo historicejch nenávistech mezi starousedlíkama. Neznaj drby a klepy a nevohrnoujou nade mnou nos. Koutkem voka jsem zblejsknul klubko zmijí, pitomejch náctiletek, co se mi chichotaly jak pominutý před hospodou. Jedna na mě vyplázla jazyk. Ani nevím, čí to je. Asi Plánskejch. Nela Nora Nina nebo tak nějak. Prcina blbá. Spláchnul jsem to zelenou.

VI.

„Pojď ty vole, už se točí,“ zatřeše mnou strejda Burdů.

Dechy vstávají a rotujou. I já vstávám a houpám se před nima, jak už sem na začátku tohodle svýho vyprávění říkal. Při Hošíkovi mi zvlhnou voči, ale ne moc, páč musím furt myslet na to, co mi řekla Maruna. Dneska mi ta muzika nějak nechutná. Jak ta husa, jak to zelí. Něco je špatně.

Maru dostřílela, má za uchem růži z krepáku a postává s luffákem u autodromu.

„Ženská za slzy nestojí,“ nakloní se ke mně Burda.

„Pane Burda,“ prohodim, „vy budete tak ročník mý mámy, že jo?“

„Tvoji mámu,“ vovane mě mentol s příchutí Burdovejch zkaženejch zubů, „sem chtěl. Každěj jí chtěl. Marně, páč vona měla nosánek nahoru, čekala na prince. Nakonec jí jeden přece vobtáhnul.“

Čumim jak trubka.

„Byla vdaná, ne?“

„Zlatý voči. Von ženatej a vona s bubnem. Z vostudy kabát, radši načas zmizla ze vsi,“ mávne rukou a jde si sednout.

„Pane Burda,“ přisunu k němu pivo i tácek s panáky, „dejte si na mě.“

„Co, ty kluku ušatá, co bys chtěl vědět,“ usměje se vděčně a spustí si do krku velkého rumu.

„Co ví celá vesnice, strejdo, jenom já ne.“

A Burda vykládá. Poprvý v životě prožvaním celý Čmeláky. Dokonce si se strejdou vodsednem dál vod muziky, abysme se vůbec slyšeli. Před půlnocí Burda zalomí pod stolem a ženský hupsnou na stoly.

VII.

Muzikanti hrajou Sokolíky. Vodhodlaně vykročim pro Marunu. Cícmá se s Liborem za kapličkou.

„Si nečeť?“ přeruším je v akci.

„Vyfič,“ sykne Pražák.

„Ať jde na parket,“ prohlásim nevzrušeně, „musim jí něco říct.“

Lufták na mě nevěřičně zírá. Maruna zavrtí hlavou.

„Na jeden kousek,“ mluvím furt k luftákovi, „je to fakt důležitý, brácho,“ mrknu na Marunu.

De. Čmeláci spustí „Vy oči modravé“. Musim se zasmát. Vona nechápe. Vysvětluju, že už vím.

Vykulí na mně voči. Taky modrý.

„Nastav ruce,“ zavelim a začnu se šacovat. Maruně v dlaních přistane nůž, placatka a čibuk.

„To má bejt co?“ žasne.

„Hele, předej to doma a zeptej se, estli za nim můžu někdy zajít,“ zavelim.

„Máma tě přetrhne,“ pochopí.

„Ta moje nebo ta tvoje?“

„Obě, vole,“ zašklebí se Maru a já jí poprvý a naposledy plácnu po tý vejstavní prdeli. Čmeláci dohrajou, a tak jí du vrátit Liborovi.

Rejtnarka si na to raděj veme brejle. Nahluchlá Němcka nevěřičně kroutí hlavou a šeptá na celou náves: „Chápeš to, Mileno? Ten Jarda má kukadla jako Delon, a vona ho nechce...“

Bílá je barva tvoje

Dalibor Boubín

Chybíš mi.

Pohlédnu do tmy. Přes záři reflektorů nerozeznám v hledišti ani jedinou tvář. Popravdě ani nevím, jestli tam někdo je. Prý je vyprodáno. Kousnu do hubičky. Profesor Holý by mi dal pohlavek. Do hubičky koušou jen ignoranti, rozzuřil by se. Škoda že tu není. Záhlavec bych teď potřeboval. Místo toho ubližuji zubní sklovině i tomuhle nevinnému nástroji. Musím. Bolest je jediné, co mi zbylo.

Nemůžeš hrát, když ti teče nudle, vrazil by mi pan profesor další. Já vím, vykoktal bych. Potlačoval bych touhu saxofon rozšlapat. Jak já ty lekce nenáviděl. A přitom bez nich bych tě nikdy nepotkal. Ale ani bych tě pak zase neztratil. Co je horší? Já v tom mám jasno.

Nadechnu se. Nechávám prsty tančit po klapkách. Ve třetím taktu mě podpoří bubny. V pátém klávesy. V první repetici ostatní dechy. Zavírám oči. Jsi se mnou. Jsi ve mně. Stýskáš se mi. Zasmála by ses té frázi. Kdybys tu byla.

Stoupáme na Borůvkový vrch. Teď bych měl přenechat doprovod ostatním a začít zpívat. Dnes ale ne. Bez tvého hlasu už tenhle song nikdy nebude kompletní. Víc než rok hrajeme jen instrumentální verzi. Nemůžu jinak. Nedokázal bych slibovat, že se v červnu vezmeme, komukoli jinému. Protože v tom deštivém měsíci pro mě skončil svět.

*

Jsou dny, kdy se daří. Někdy, a to mnohem častěji, si život jen tak plyne. Klidně. Bez emocí. Bez překvapení. A pak jsou tu ty chvíle, které by člověk ze svého kalendáře nejraději vyškrtl.

„Hele, Dejve,“ zachraptělo ve sluchátku, „já nemám bubny.“

Dějà vu je svině. Hlavou se mi prohnal uragán vzpomínek a žádná z nich nebyla příjemná.

„Jak jako že nemáš bubny?“ pokusil jsem se zklidnit tep.

Ta tekutá červená mrcha uháněla krevním řečištěm určitě dvakrát rychleji než ještě před minutou. Když mi tenhle průplach zkroutil obličej do děsivé grimasy naposled, byl z toho kolosální průšvih.

„No jsou zamčený dole v kulturáku,“ vykoktal zkreslený hlas, „a správcová je někde u příbuzných na Šumavě, či co.“

Měl jsem plné zuby bubeníka bez bubnů. Nejednalo se o jeho první přešlap. Vlastně k sečtení koncertů, kde tenhle pitomec něco nepokazil, by mi hravě stačila jedna ruka. Zavřená v pěst.

„Víš co,“ dal jsem průchod své mizerné náladě, „už mi nikdy nevolej.“

Chtěl jsem mu říct, kam si může své bubny strčit, ale jel jsem už měsíc ve vulgarismové

odvykačce. Kdybych teď z pusy vypustil to temné místo pod jeho zkřivenými zády, zase bych do toho spadnul. Za to mi ten idiot nestál. Raději jsem našel číslo na Jiřího.

„Čau, Georgi,“ šel jsem rovnou k věci. „Vybuchnul mi bubeník, neměl bys dneska čas?“

„Jo,“ prohlásil.

Bez mrknutí oka jsem mu slíbil honorář, který budu muset zadotovat ze svého. Jenže bez bubnů by to dneska prostě nešlo. Potřeboval jsem ho a on to sakra dobře věděl.

Hodinu a půl před začátkem už měl své hračky rozestavěné. V tomhle na něj byl vždyc-
ky spoleh.

„Mám problém,“ přihnul se ke mně později odpoledne.

Ať to nejsou střevní potíže, modlil jsem se. Nebyly. Ne že by to bylo o moc lepší, ale alespoň jsme se mohli pokusit ten kus, který někde cestou ztratil, sehnat. Místo, abych pokračoval v ozvučování stage, šel jsem dozadu zase telefonovat. Nobelovku vynálezci mobilu.

O půl hodiny později, když jsem se v šatně navlékal do mundůru, zabušil někdo na dveře. Dovnitř nakoukla vyleštěná hlava.

„Nějakej maník vám prej přivez prostitutku,“ zachraptěl chlap z ochranky.

Nějaký špatný vtip? Střílí si ze mě? Nebo mě jen zkouší osud s tou svou neochvějnou jistotou, že ještě něco snesu? Než jsem stihl cokoli říct, ustoupil ten borec trochu stranou a dovnitř se vevalil Karlos. V patách za ním vstoupila... bohyně. Zlaté vlasy. Celá v bílém. Dokonalost v lidském těle. Tohle nemůže být... a v tom mi to došlo.

Zatímco jsem se ještě brodil dosud nepoznanými pocity, zavibroval můj telefon. Máv-
nul jsem na borce z ostrahy, že je všechno v cajku, a hovor přijal. Holohlavec za sebou tiše zavřel. Jako vážně na mě těsně před tím mrknul?

„To si fakt děláš srandu!“ Katastrofy si dnes daly sraz. „Chápeš, že za půl hodiny začí-
náme, a ty mi teprve teď zavoláš, že nemůžeš zpívat?!“

„Já bych mohla,“ špitlo to za mnou. Chvilí trvalo, než si tahle informace proklestila cestu blátem mých rozbouřených smyslů. Pak jsem udělal to jediné, co jsem v danou chvíli mohl. Zavěsil jsem a otočil se k příchozím.

Karlos mi podal igelitku. Nemusel jsem se ani dívat dovnitř. Skrývala pedál ke šlapáku, obecně známý pod názvem šlapka. Chudák kluk v černém tohle ale nemohl tušit. Jeho svět byl v mnoha ohledech černobílý.

„Ségra si vás chtěla poslechnout,“ pravil Kája zvaný Karlos.

„Slyšel jsem něco o tom, že byste mohla?“ zopakoval jsem naivní příslib.

Než stihla odpovědět, zase se do toho vložil její bratr: „Má konzervu. A ty vaše sračky doma prozpěvuje pořád dokola.“

Pustit k mikrofonu někoho, koho jsem ještě nikdy nejen neslyšel, ale dokonce ani ne-
viděl, je o hubu. Měl jsem ale na vybranou? Sáhl jsem do pouzdra, hodil jí první part a povídám: „Na tři.“

A pak jsme vystoupali na Borůvkový kopec. Oči už svůj názor měly. Teď se do ní zamilo-
val i sluch. Znamení. Nový začátek. A taky můj konec. Což jsem ale tehdy ještě nevěděl.

Šel bych do toho i s vědomím, že ji za půl roku ztratím? Že budu koukat, jak černý vak mizí v útrobách stejně temného auta? Že ji ten frajer v mercedesu sestřelí na přecho-
du, protože ... Proč vlastně? A není to dneska už jedno?

*

*Teď bychom šli do posledního dvojhlasu. Vítr si hraje v proutí vrby a my bychom si před tisícíhlavým obecenstvem vyměnili své sliby. Místo toho nechám utichnout do-
provody. Zůstávají už jen bubny, protože ty nás tak nějak seznámily. Pamatuješ, dívko v bílém?*

A i když už nejsme spolu, jsi stále mou částí...

Nadechnu se k sólu. Slyším tvůj hlas. Je mi líto, že v tomhle sále jsem tvůj jediný posluchač. Taková škoda. Taková marnost. Slzy zkoušejí prorazit zavřenými víčky. Nebráním jim. Stejně na mě kašlou. Stékají po tváři a jen ti, kdo jsou ke mně nejbliž, je možná rozliší od potu.

Jen tys mě dokázala povzbudit...

*Zakloním se do posledních taktů a pak nechám zaznít závěrečný tón. Záměrně ho protahuji, co to jde. Otevřu oči. Reflektory mě bodnou až do mozku a já málem ztra-
tím rovnováhu. Zlomím se v pase, dopadnu na kolena, ale pořád táhnu ten finálový výdech, jako bych tě jím mohl přivést zpět.*

Na Borůvkový vrch.

*Okamžik absolutního ticha. Pak výbuch. Dva tisíce dlaní plácají jedna o druhou. Ně-
kdo zapíská. Zvednu pohled do hlediště a najednou vidím stovky malých světýlek. Míhají se v rytmu stoupajícího aplausu, zatímco brečím jako želva. Nedokážu vstát. Nevím, jak bez tebe zvládnou další den. Další koncert. Další rok...*

Stýskáš se mi.

Bylo nebylo – Chytrá horákyňe Boženy Němcové v dnešních časech

- pohádka nejen pro děti -

Zajímavostí a zvláštností třetího kola Literární kavárny s tématem Bylo nebylo – Chytrá horákyňe v dnešních časech (pohádka nejen pro děti) bylo, že jindy co do množství soutěžních příspěvků velmi bohatá juniorská kategorie byla tentokrát zastoupena jen spoře – a seniorských příspěvků nám dorazilo více jak dvakrát tolik. Jako by dnes již pohádky mladé psavce tolik nelákaly a oni raději prožívali realitu našeho světa (a s tou se smířili?). Ale ne tak senioři, kteří se zasnili až mocně. Někteří tradičněji, jiní skutečně posouvali žánr pohádky spíše do povídek ze současnosti. Mnohé příspěvky se samozřejmě zásadně oddělily od zmiňované Chytré horákyňe, což není na škodu, však naše repertoárová pohádka zde měla fungovat spíše jako inspirace.

Tak přímo **Dalibor Boubín** ve svém příspěvku *Sudičky* zdárně rozvíjel svoji formu dialogové povídky (je to stálý účastník Literární kavárny a konzistence jeho tvorby a zároveň její vývoj je všem porotcům zjevný), ve které se snaží být překvapivý a neotřelý, jeho netradiční pojetí tradičního výstupu tří pohádkových sudiček měl proč porotu zaujmout. Například repliku „Nějakej kretén nám ukradl auto!“ bychom v klasické pohádce nehledali.

Martin Martin (snad pseudonym) zaujal svojí strohou, o to silnější, stránkou textu Dobrodružství žízaláka Toma, v níž se alegoricky razantně dotknul pandemických a politických témat současnosti. Ovšem, jeho pohádka šťastný konec úplně nemá, jak bychom si spíše snad přáli.

Stejný počet bodů jako Martin Martin obdržela od poroty **Barbora Petišková**, která příběh Chytré horákyňe rozehrála s velkou fantazií a mladou dívčí energií – a též s chytrou vynalézavostí, za kterou by se ani sama Chytrá horákyňe nemusela stydět. Pro autorku je zjevně dané téma stále živé a dokázalo ji dovést k úvaze nad partnerským životem v dnešním světě. A až kongeniálně odhalila, že náznak feminismu v pohádce Boženy Němcové může být k mužskému pokolení myšlen i vlídně.

hodnocení Zdeňka Janála

Martin Martin

Student gymnázia v Rokycanech. Letos úspěšně odmaturoval a v současné době se připravuje na vysokoškolské studium. Nadšenec do moderní historie, politické geografie a válečné techniky. Přestože je chladný čtenář, tak v případě vlastní příležitostné tvorby s tématem jemu blízkým se snaží být kreativní a angažovaný.

Dobrodružství žížaláka Toma

Martin Martin

Bylo nebylo, v jednom hmyzím císařství žil žížalák Tom. Hmyzím impériem se tou dobou šířil mravenčí mor. Jedni měli strach, druzí se domnívali, že jde pouze o nástroj k vyvolání strachu u poddaných hmyzího císaře Švábí. Ač se nemoc nazývá podle mravence, trpí jí téměř celá hmyzí populace.

I přesto, že žížalák hmyzem nebyl, byl právoplatným občanem impéria. Císař využíval jeho služeb především při stavbě tunelu Blanokřídlanka. Mohutný vrt, jehož výstavba se zpozdila o téměř čtyři medové sklizně. Mezitím si Švabián stihl pořídit zbrusu nové platinové krovky a jantarová tykadla, před jejichž září se i světlušky zdály být světelným odrazem od smítek prachu. Hmyz je již otrávený z bohémského života, jejíž panovník vede. Výstavba nových sliznic, které mají na starost šnečí imigranti z východního kompostu, je na otřesné úrovni, ale zato těžba medu, jejíž společnost vlastní sám Švabián jede v plném proudu. Tato drahocenná komodita je oblíbeným vývozním artiklem do Brumruska a je podporována samotným prezidentem Medvědinem.

Žížalák Tom měl to štěstí, že tohoto divadla byl pouhým pozorovatelem, ale už ho nebavilo pouze přihlížet a rozhodl se vstoupit do protipandemické aliance. Vůdcem odboje byl Daniel Smrtihlav. Jelikož Tom byl vzdělaným tunelářem, absolvoval vysokou žížaláckou, rozhodl se o moru něco zjistit. Tom bydlel na periferii v bývalých mravenčích kasárnách s dalšími nehmyzími pracovníky z kompostu a nebyl svědkem reálných událostí morového úderu v centru hmyzího impéria. Rozhodl se vydat na pouť k samotnému Švábímu hnízdu. Cestou bylo nemožné přehlédnout devastaci způsobenou morovou ranou.

Po pár konferencích protipandemické aliance si žížalák uvědomil, že zvěsti o Smrtihlavově mentální zaostalosti, které byly považovány za dezinformace z vládních kruhů, jsou realita. Opustil alianci a rozhodl se převzít moc nad státem sám. Žížalák si zavolal na pomoc svého známého Krtoslava, vegetariána, který ho kdysi zachránil před vrabčím náletem. Ten pomocí své síly zdevastoval napřed Smrtihlavův odboj a rozhodl se vtrhnout do Švabiánova hnízda. Krtoslav byl hrdým vlastníkem brumruské rakety, kterou získal od syslích radikálů. Raketou se mu povedlo úspěšně zasáhnout Švabiánovo sídlo. Císaře mohutná exploze málem zabila, ale stále byl živ, proto se Žížalák rozhodl poslat ho mravenčím expremem do Brumruska. Bohužel si neuvědomil tamní sympatie k autoritářským osobnostem místního obyvatelstva.

Švabián zde založil vlastní stranu a vede zde revoluci dodnes.

Barbora Pešková

Jsem studentkou pražského gymnázia a odjakživa mě zajímalo slovo. Jako malá jsem neustále mluvila a měla potřebu něco říct. Tato vlastnost se mě možná drží dodnes. Ve škole jsem se vždycky těšila na slohové práce, protože mi přišlo, že jsou za ně dobré známky zadarmo. Mám ráda, když se můžu ponořit do slov a vytvářet z nich svůj vlastní příběh. Když promlouvám k sobě i ostatním.

Kromě psaní, kterému se věnuji i v rámci našeho školního časopisu, do mého života patří hudba. Od malička navštěvuji základní uměleckou školu a hodiny zpěvu. Nikdy mě nelákalo se věnovat hudbě profesionálně, vždycky však zůstane zastoupena v mém životě. Miluji také divadlo, jehož součástí jsem pouze jako divák, nicméně k práci herců jsem od malička vzhlížela. Zatím nejsem schopná říct, kam mě v budoucnu vítr zavane a čemu se budu profesionálně věnovat, doufám ale, že psaní zůstane mým příležitostným koníčkem.

O chytré horákyni aneb O ženě, která jako jedna z mála potkala Štěstěnu

Barbora Pešková

Bylo nebylo, malé království až na samém konci světa. Tedy, spíše nebylo, protože kde byste, děti, na mapách hledaly ten „konec světa“. Anebo vlastně bylo, protože tento příběh se ke mně musel dostat přes očitěho svědka, jinak bych mezi lidi vypouštěla dezinformace. To království se jmenovalo poeticky; zeměpisce a cestovatele tak zaujalo víc, než kdyby neslo název po nějaké osobě. Věřte mi, že například takové Karlovo království by každého potenciálního návštěvníka odradilo hned poté, co by se jeho název pokusil vyslovit. Království přivětivě Štěstěny (ano, tak se jmenovalo) by mohlo být v učebnicích uváděno jako příklad nomen omen. Lidé k sobě byli tolerantní, ekonomika prosperovala, školství náležitě vychovávalo budoucí generace, politika se přenesla přes otázku pravice a levice. Zkrátka vše nasvědčovalo tomu, že oblast kdysi navštívila Štěstěna, která v ní našla zalíbení a požehnala zdejší půdě.

*

Samozřejmě nic není, jak se zdá, máloco je dokonalé a vše má nějaké důsledky. Kvůli honbě za všeobecnou idylou se každý konflikt, který mezi lidmi vznikl, stal veřejnou kauzou, kterou bylo třeba co nejrychleji vyřešit. Takový případ nastal po smrti jednoho z předních statkářů v zemi, po kterém zůstala dcera a nevlastní syn. Spor o dědictví vyústil v nepěknou roztržku hodnou ceny „sexismus v praxi“. Dcera zesnulého sedláka jakožto starší z potomků měla po právu nárok na větší polovinu hospodářství, její nevlastní bratr se s touto skutečností však nedokázal smířit a trousil jednu neuctivou machistickou poznámku za druhou. Štěstěna během svých cest po kraji nejspíš zapomněla na důležitou položku utopické krajiny, a to „zrušit patriarchát“.

Rozepře dvou nevlastních sourozenců se dostala až k nejvyššímu soudu, kde však ani po letech soudních sporů nedošlo k dohodě. Až se soudce rozhodl vyřešit konflikt poněkud netradičně. Věděl, že sestra je neobyčejně bystrá a schopná žena, bratr naopak že mnoho rozumu nepobral.

„Dám vám tři otázky, tomu z vás, kdo je do zítřka zodpoví lépe, případně hospodářství,“ prohlásil soudce. „První otázka: Co je na světě nejtrpčí? Druhá: Co je na světě nejsladší? A třetí: Co je na světě nejbolestivější?“ Bratr se nervózně ošil, zatím neměl tušení, jak odpovědět. Zato sestra se spiklenecky usmála, měla doma dceru, která milovala hádanky, a věděla, že když bude s odpověďmi v koncích, může se obrátit právě na ni.

Doma ji dcera Manka přivítala s nedočkovou tváří a matka jí všechno vypověděla. Manka se nahlas rozesmála a řekla matce, že s ní k soudu další den zajde. „O tohle nesmím přijít,“ culila se.

Soudní síň se zaplnila, všichni byli usazeni, soud začal. Soudce přešel rovnou k věci avyzval bratra, aby odpovídal první. „Blahorodí, nejsladší je můj domácí včelí med, nejtrpčí je pivo z toho malého pivovaru pod hradem a nejbolestivější je, když vás zlobí stolička.“ Soudce se musel ovládnout, aby nevyprskl smíchy, a Manka, která seděla v jedné ze zadních lavic, seani ovládnout nenamáhala. Matka po Mance hodila káravý pohled a přistoupila před soudce.

„Nejladší na světě je spánek, nejtrpčí zrada a nejbolestivější ztráta.“ Soudce uznale kývl a povstal, aby vyslovil svůj verdikt. „Soud rozhodl ve prospěch statkářky, která tímto s okamžitou platností přebírá celé hospodářství po svém otci.“ Manka šla s jásotem obejmout matku, která jí nadšeně děkovala. „Bez tebe, Manko, bych na to ani nemusela přijít, děkuju za radu,“ usmála se. Soudce, který zrovna vycházel ze síně, se zarazil. Přistoupil ke statkářce a řekl: „Chápu správně, že jste na řešení hádanek nebyla sama?“ Statkářka ztuhla a rozechvěle odpověděla: „Jenom moje dcera Manka mi pomohla, je velmi bystrá, chtěla jsem znát její názor.“ Soudce se na Manku zadíval a řekl: „Vidím, že máte filipa. Rád bych vás poznal více, navštivte mě zítra, prosím. Ale pozor, musíte přijet, nepřijet, být oblečená, neoblečená a obutá, neobutá.“ Manka se na soudce podívala s určitou dávkou nesouhlasu. Nepřišly jí jeho návrhy zrovna vhodné a nechtěla mu vyhovět jenom proto, že je vysoce postavený muž. Koneckonců soud už vyhrál, nebylo třeba nikomu nadbíhat. Pak jí ale něco napadlo. „Dobře, sejdem se v poledne u brány, ale pouze pokud i vy přijedete, nepřijedete, budete oblečený, neoblečený a obutý, neobutý.“

Slunce pařilo v poledním parnu a Manka se blížila před bránu v podhradí. Seděla na koze, napůl se nechávala vézt, napůl se odrážela chodidlem od země. Doufala, že to neobohézvíře neztrhá. Na pravé noze měla střevíc, levou nechala bosou. Oděná byla v plachtě, kterou našla doma, aby byla zahalená, ale za oblečenou se rozhodně považovat nemohla.

Soudce vybral jako způsob dopravy poníka, jednu nohu měl bosou, na druhé botu a oblékl se do taláru, který byl na mnoha místech značně ošoupaný a potrháný. Když se blížil k bráně vstříc Mance, museli se oba nahlas rozesmát.

„Milá Manko, vidím, že jste můj úkol splnila opravdu svědomitě.“ „A já ráda vidím, že jste se mnou sešel ve stejně nedůstojném postavení, jaké jste vyžadoval ode mě.“

Mance se soudce zalíbil a poté, co s ním strávila celé odpoledne, pochopila, že není nesympatický šovinista, který by si na ni musel zvyšovat ego. Soudci se na Mance líbilo, že po sobě ne nechá šlapat a umí prosadit svůj názor. Od té doby, co s ní začal trávit více času, si nedokázal vedle sebe představit jinou ženu než Manku.

Netrvalo dlouho a soudce požádal Manku o ruku. Ta nadšeně souhlasila, ale soudceještě dodal:

„Mám ale jednu podmínku – nesmíš se mi plést do mých pracovních záležitostí a soudů.“ Manka šokovaně poslouchala, jak se její snoubenec obhajuje. „Víš, že tvoji radu vždy rád vyslechnu, ale dvoru by se to nelíbilo. Bojím se, že by z toho noviny udělaly velkou kauzu.“ Manka na něj hleděla s pohrdáním a zklamáním v očích. Věděla, že soudce ji bere jako sobě rovnou, ale pochopila, že dává přednost společenskému mínění.

„Přijímám, ale mám také jednu podmínku – pokud se rozhodnu pro nějakou kariérní dráhu, podpoříš mé rozhodnutí a nebudeš ho zpochybňovat.“ Soudce věděl, že jeho budoucí žena má oprávněně vysoké ambice, a proto na návrh rád přistoupil.

Léta ubíhala a Manka se rozhodla nastoupit na právnickou fakultu Královské univerzity. Její manžel ji podle svého slibu ve studiu podporoval a ona také držela slovo a nemluvila mudo jeho práce.

Jednou ale před soud přišli manželé, kteří vedli spor o rozdělení majetku po rozvodu. Manželka vyžadovala dům jako součást vyrovnání za manželovu nevěru. Manžel se zase nechtěl

domu vzdát, protože ho kupoval před lety ještě sám před svatbou. Společné jmění manželů mu asi nic neříká, pomyslela si Manka, která seděla v soudní síni a celý soudní spor od začátku sledovala. Pomáhalo jí to při studiu, ale podle slibu, který dala, se o dění v soudní síni se svým mužem nebavila. Soudce už nemohl hysterický pár dlouho snášet, a tak chtěl mít při rychle z krku. Bez velkého rozmyšlení proto prohlásil, že dům připadá manželovi, který jej koupil.

Manka nevěřícně vyšla ze soudní síně. Když viděla zdrcenou, plačící manželku, nedalo jí to a musela se do věci vložit. Manželce řekla, že se jí rozsudek nezdá spravedlivý a že má plán.

Následujícího dne se soudce procházel po městě a narazil na ženu z onoho soudu. Když si oba vyměnili zdvořilostní fráze, žena vyhrkla: „Pár lidí se mě ptalo, jak dopadl soud, tak jsem lhala a řekla, že jsem nakonec ustoupila a manželovi dům nechala bez soudu.“ Soudce pobouřeně řekl: „Cože? Odkdy je v pořádku lhát?“ „Od té doby, co je v pořádku být nevěrný,“ prohlásila žena. V soudci se začala vařit krev.

„Tohle vám poradila moje žena, znám ji dobře, to zní přesně jako její slova.“ prskal soudce. Žena zapírala, ale nebylo to nic platné.

Když přišel soudce domů, zamračeně Mance řekl: „Nedodržela jsi dohodu, porušila jsi své slovo. Požádám o rozvod.“ Manka chtěla říct něco na svou obhajobu, nepřišlo jí spravedlivé, že se musela držet zpátky ve svých názorech. Ale soudce pokračoval: „Abys neřekla, že tě posílám domů s prázdnou, můžeš si teď hned vzít, co je ti nejmilejší. Dorovnáme se později,“ pronesl soudce znaveně.

Manku soudcovy jednání rozhořčilo, potřebovala vychladnout, aby mohla přemýšlet, co dál. Nakonec se rozhodla, co udělá. Počkala, až její manžel bude spát, naložila ho do kočáru a odjela s ním na statek za matkou.

Když se ráno soudce probudil, zmateně koukal, kde to vlastně je. „Říkal jsi, ať si domů vezmu, co je mi nejmilejší. A i když jsem na tebe naštvaná, nejmilejší jsi mi ty,“ vysvětlila prostě Manka. Soudce se nestačil divit. „Úspěšně jsem složila zkoušky na univerzitě,“ pokračovala Manka, „a obávám se, že teď už se spolu opravdu budeme muset o soudech bavit. Nechci být doma omezována. Žádám o zrušení naší dohody. Vím, že jsem své slovo nedodržela. Ale nelíbí se mi, že spíš než abys mě zapojil do dění kolem, staráš se, co si o tom pomyslí ostatní.“ Soudce Manku vyslechl a nakonec přiznal: „Máš pravdu, omlouvám se.“ Společně odjeli zpátky domů do města, oba spokojenější než kdy dřív.

*

A tak skončil jeden z mnoha příběhů z Království přívětivé Štěstěny. Těžko se dozvíme, jak to nakonec s Mankou dopadlo. Tedy s ní pravděpodobně dobře, ale jak se vedlo jiným ženám, to už můžeme jenom hádat. Zkrátka, musíme si uvědomit, že k rubu patří líc, že každá mince má dvě strany, že i v idylickém světě jsou konflikty a že proces rovnoprávnosti je běh na dlouhou trať.

Sudičky

Dalibor Boubín

Za dávných časů to sudičky vůbec neměly snadné. Pěšky spěchaly od stavení ke stavení, ze zámku na hrad, z chatrče do pastoušky. Moderní doba si ale žádá nové metody. Říká kdo? Však víte...

„To snad není pravda,“ povzdechla si sudička Anna.

„Co se divíš,“ ušklíbala se Hana, „není to takhle vždycky?“

„Tak já zase jedu ven,“ praštila Dana rozčileně do volantu.

Parkoviště před neonatologickou klinikou fakultní nemocnice bylo beznadějně přeplněné. Ani to venkovní před areálem na tom ale nebylo o moc lépe. Po slabé půlhodince popojíždění, couvání a čekání se sudičkám přeci jen podařilo zaparkovat služební Mini Cooper na právě uvolněném místě.

Anna naházela do parkovacího automatu všechny své drobné. Číslice na displeji slibovala bezpečné parkování na následujících čtyřicet pět minut. Jenže po stisku zeleného tlačítka odmítl přístroj lístek vydat.

„Chyba hotovostní platby,“ oznámil panel a nabídl možnost úhrady bankovní kartou. Hana do plechu udeřila dlaní. Dana do něj kopl. Sice to nepomohlo, ale alespoň se jim trochu ulevilo.

„Kašlem na to, holky,“ prohlásila Hana pochmurně. „Jdeme pozdě.“

Neodklizenými závějemi rozbředlého sněhu doklopýtaly k hlavnímu vchodu do porodnice. Z větší části ho právě blokovalo zářivě bílé auto nezanedbatelných rozměrů. Pod čtyřmi kruhy uprostřed agresivně se tvářící čelní masky se skvěla i registrační značka, která světu oznamovala: SUD1CKY.

„To si snad dělaj prdel, ne?“ praštila Anna do kapoty.

Dana i Hana uplatnily zkušenost s platebním automatem a do vozu koply. Ve snaze protáhnout se úzkou škvirou mezi bokem auta a stěnou si ušpinily i ty části plášťů, které ještě směs solí a sněhu nestihla zlikvidovat.

Ve dveřích se srazily s dvojicí záchranářů. Oba muži se s velkými obtížemi snažili protlačit mezerou mezi zadní částí Audi a zdí vozík s hlasitě naříkající rodičkou.

Anna jí soucitně přiložila dlaň na kulaté břicho. Žena ubrala zhruba o deset decibelů. Muži v oranžových kombinézách sudičkám vděčně pokývlí na pozdrav.

„Neboj se, Maruško,“ obrátila se na mladou ženu Hana, „Jeníček bude naprosto v pořádku. Za chvíli ho máš venku.“

Rodička na okamžik zmlkla. Když si v mysli přebrala obsah sdělení, rozječela se jako sírěna: „Jak to myslíte, Jeníček? My přece čekáme Sandrušku!“

Hana rychle zalistovala archy na svém klipboardu, mrkla směrem k nastávající mamince, pak zpátky do papíru. Nakonec pokrčila rameny.

„Já tu mám něco jiného,“ prohlásila, zatímco ji kolegyně vlekly k výtahům.

Nápis na plechu hlásal: Mimo provoz. Ženy s povzdechem zamířily ke schodišti. Ces-
tou se alespoň mohly rozptýlit čtením bezpočtu nápisů komentujících kvalitu zde-
jšího zdravotnického zařízení.

Dveře na oddělení se odmítly otevřít. Anna už potřetí přiložila svou kartu, ale nic. Na skeneru se vždy rozsvítilo červené světlo, v mechanismu tiše cvaklo, ale posuvná křídla zůstávala jako slepená.

„Počkej,“ odstrčila kolegyni Hana, „já to zkusím.“

Píp, cvak. Nic. Obě se významně podívaly na Danu.

„No co? Zase jsem nechala ten blbej krám v autě!“ rozčílila se.

„Tak holt postaru,“ zaradovala se Anna.

„Víš, že z toho budou akorát potíže,“ varovala Hana.

„Kašlu na to,“ odsekla Anna. „Když přijdeme pozdě, bude to ještě horší.“

Propluly zdí. Vynořily se na dlouhé nemocniční chodbě, kde málem vrazily do vysoké blondýnky v zářivě bílém kožíšku lemovaném zlatými prvky. V ruce si pohrávala se stejně barevným tabletem.

„Ale, ale, kdepak jste se flákaly tentokrát?“

Za zády blondýny vykukla další zlatovláška.

„Podívej, Nello,“ odhalila dokonalý chrup, „šmudly dorazily odřikat ta svá ubohá pro-
roctví pro spodinu.“

„Divím se,“ prohlásila třetí katalogová kráska, „že jim to vůbec stojí za tu námahu. Že jo, Sally?“

„To víš, Britney, trochu pohybu tyhle popelky potřebují. Jen se na ně podívejte, hol-
ky.“

VIP sudičky propluly jedna za druhou kolem Anny, Hany a Dany. Dveře se před nimi uctivě otevřely.

„A koukejte se držet dál od soukromých pokojů,“ sykla Sally.

„Ještě by se z vás naše klientky osypaly,“ frkla Nella.

„Tady máme hotovo,“ klepla Britney na displej svého iPadu. „Ještě dva pokoje o patro
výš a pro dnešek padla.“

Hana udělala krok vpřed, takže do ní Britney vrazila.

„Neroztahuj se tu, tlustoprdko,“ postěžovala si dlouhovláška.

„Aby ses nepřerazila, krávo,“ zašeptala Anna.

Hana se jen pousmála. Jakmile se dveře za blondýnami zavřely, postrčila své kolegy-
ně k prvnímu šestilůžáku.

„Františku, tebe zrovna hledám,“ obrátila se na potetovaného mladíka, který nervóz-
ně těkal pohledem mezi třemi kojícími maminkami a svým vlastním potomkem. Ten
se naopak do prsu rozložitě maminky zakousnout odmítal.

„Mě?“ vykoktal mladý muž.

„Ano, chlapče, právě tebe. Pojd' se mnou na chvíli ven.“

František bez odmluvy uposlechl.

„Pospěš si,“ křikla za nimi Anna, „víš, že máme zpoždění.“

Během minutky byly zase kompletní a mohly se pustit do práce. Dítě po dítěti ob-
drželo svou věštbu. Některé vyzněly skvěle, jiné hůř, většinou ale neutrálně. Trend
poslední doby nařizoval nechávat klientům prostor pro seberealizaci. Tak to alespoň
stálo v posledním memorandu, které sudičky obdržely zhruba před rokem.

Když o hodinu později kliniku opouštěly, narazily u východu na družstvo VIP sudiček.
Nella na někoho křičela do zlatého iPhone, zatímco Britney a Sally se bezradně roz-
hlížely na všechny strany.

„Copak?“ zeptala se Anna s předstíraným zájmem. „Nějaký problém?“

Sally se k nim vztekle otočila.

„Nějakej kretén nám ukradl auto!“

„Ale ale,“ naklonila Hana hlavu na stranu. „Nejsou to výrazy, které nesmíme použí-
vat?“

„Rozhodně,“ přidala se Dana. „Směrnice PV, článek dvanáct, odstavec šest. Sudička
nikdy nemluví hrubě. V žádném případě nesmí používat silné výrazy a už vůbec ne ve
vztahu k lidským klientům ani jejich rodinám.“

„Pod hrozbou snížení výkonnostní třídy,“ navázala Hana. „V mezním případě je sudič-
ku možné i přeradit k jinému živočišnému druhu.“

„Slyšela jsem,“ zapojila se Anna, „že v oddělení hmyzu teď mají velkou poptávku po
nových silách.“

Sallyna opálená tvář zbledla, až téměř splynula s jejím kožichem.

Sudičky pro prostý lid se kolem svých privilegovaných kolegyň protáhly a pokračo-
valy dál vyšlapanou pěšinou v rozbředlém sněhu až k východu z nemocničního
komplexu.

„To mají dost blbý, ne?“ povzdechla si Anna, když se všechny tři konečně vměstnaly
do svého malého vozu.

„To jo,“ připustila Dana. „Skoro mi jich je i líto.“

„Vážně?“ podivila se Hana.

Dana pozvedla jedno obočí. Pak se všechny tři hlasitě rozesmály.

„Kecám!“ plácla se Dana do stehů.

U výjezdu z parkoviště zpomalily. Hana otevřela okénko a pohybem prstu přivolala hubeného mladíka.

„Děkuju, Františku,“ zavolala na něj. „Malý Frantík dostal trochu toho štěstí navíc, jak jsme se domluvili.“

František roztáhl koutky úst a ukázal sudičkám svůj zkažený chrup.

„Nechal jsem tu kvě sedmičku na invalidech před fízlovnou, jak jste chtěla. Klíčky jsem hodil do kanálu.“

Zvedl palec a odjíždějícímu Mini ještě zamával. Pyšně v hlavě převaloval pocit, že pro lepší osud svého třetího kluka konečně něco pořádného udělal.

Touha po dálkách a jiných světech

- literární/umělecký cestopis -

Mám-li předat své dojmy ze čtvrtého kola Literární kavárny zcela upřímně – a umělec nemá povinnost být upřímný, to mějme na paměti – musím posmutněle konstatovat, že můj hladový umělecký žaludek zůstal jaksi nenaplněn: zatímco v každém z předchozích kol vždycky všechno všude zachraňovali junioři (kteří zřejmě stále mají chuť umělecky objevovat a experimentovat, za což jim patří můj vděk), tentokrát se to nepovedlo ani jim. Marně jsem vyhlížel koráb, který by do mého přístavu zavezl trochu toho extatického nadšení, ždíbec onoho němého úžasu a překvapení. Že by problém s tématem? Že by všichni účastníci po dálkách ve skutečnosti vůbec netoužili? Možná... Zkrátka se tentokrát nestalo to, co se mi stalo v každém předchozím kole: takový ten aha moment doprovázený výkřikem *Na tohle jsem tady celou dobu čekal!* (Ono se to totiž pokaždé aspoň párkrát stalo.) A tak jsem tentokrát po přečtení všech příspěvků jen sklesle seděl a vzpomínal na krásné okamžiky kol předchozích... skoro jako kdyby se ze mě stal volič Donalda Trumpa, co si pro sebe na mexickou zeď vlastního neštěstí maluje LET'S MAKE LITERÁRNÍ KAVÁRNA GREAT AGAIN. Tak třeba jindy.

hodnocení Filipa Koryty

Šárka Špilarová

Narodila jsem se v Rokycanech roku 2004 a po stopách svých dvou bratrů studuji na místním gymnáziu. Kdysi pro mě bylo psaní slohů noční můrou, nemohla jsem přijít na žádný originální nápad a s domácími úkoly mi často pomáhala mamka. Čím starší jsem, tím je to pro mne snazší a přicházím psaní na chuť. Za tuto svou proměnu vděčím hlavně paní učitelce Sloupové, která to s námi už několik let trpělivě trénuje a díky níž se postupně všichni zlepšujeme.

Jednou bych se chtěla stát psychologkou a mít velkou rodinu. K mým koníčkům patří hlavně sport, od mala se věnuji gymnastice – nyní už jako trenérka, a začala jsem hrát i florbal. Moc ráda hraju na klavír, čtu si, pečů a vařím pro rodinu a kamarády.

Cestovatelka

Šárka Špilarová

...Uff, začínám opět nanovo a vydávám se na cestu kolem světa, ale sama nevím, kam mě tentokrát nohy zanesou. Než jsem vyrazila, zašla jsem do sklípků, tam jsem odevzdala vyhaslé palivo a nabrala nové, díky němuž jsem zase jasně červená. Teď se musím proplést se svými druhy všemi síněmi a komorami životodárného paláce.

Srdce mi dalo novou sílu, a proto peláším rychlostí blesku do aorty. Z ní odbočuji do země trávení. U střev je velká strkanice, místy přímo horská dráha, protože se hýbají všemi směry, takže mně i mým družkám ztěžují pohyb. A ještě k nám zhusta přibývají živiny. V té mele ještě musíme směnit palivo za jiné, méně výkonné, aby mohlo vše fungovat tak, jak má. Co se dá dělat, orgány ho také potřebují, možná i víc než my, a tak se smiřujeme s touto změnou a naše barva se mění na tmavě červenou.

Po chvíli střeva konečně opouštíme a dostáváme se do jater. Tam se naši noví kamarádi, kteří se k nám připojili teprve nedávno, oddělují a budou převeleni na jiné pozice. Občas se tu rozloučíme i s nepřáteli těla, například s alkoholem, ale dnes je všední den, a proto tato povinnost odpadá. Přeci jen náš pán bude muset za chvíli vyrazit do školy. Teď už se vracíme zpátky do přestupní stanice a míříme nejdříve do plic, které jsou pěkně provzdušněné a zdravé. Paráda, náš pán nemá zálibu v kouření jako spousta jiných lidí, a proto nepřipomínají uhelné doly. A zase dál...

Co se to... děje? Z ničeho nic přichází signál, abychom si pospíšili. Musíme teď opravdu uhánět, abychom zvládli všechny úkoly. V jednu chvíli se dostávám ke svalům, a tak se jejich obyvatel ptám, jestli nevědí, co se přihodilo. Zadržané odpovídají: „Běžíme do školy. Hodina začíná za tři minuty!“ Jeden z nich si dokonce povzdychne: „Kdyby ten lenoch vstával dříve, nemuseli jsme se vůbec takhle honit.“ Bohužel se nedá nic dělat a musíme plnit to, co se po nás chce. Ale naštěstí se za chvíli všechno uklidní a my máme možnost si odpočinout. Už je mi dobře a ptám se v duchu, kam se dostanu tentokrát?

Jupí, mířím vzhůru, ano, do mé oblíbené země! Informace tu proudí jako na běžícím pásu, sotva je stihnu postřehnout. To mě baví, dokázala bych tu stát a pozorovat místní krajinu celé hodiny, ale vždycky se zde ohřeju nanejvýš pár vteřin. Pokaždé mě mrzí, že už nadešel čas návratu. Byla jsem tu sice už tolikrát, ale stále jsem nepronikla do všech zákoutí. Navštívila jsem motorické a senzorické centrum, centrum řeči, koordinace pohybu... a teď jsem podle všeho ve zrakové oblasti. Ale to, co vidím, se mi vůbec nelíbí – koukám do místnosti plné lidí, vpředu přímo uprostřed stojí velký černý obdélník a na něm jsou bílou barvou napsaná nejrůznější písmena, čísla, značky. A kolem toho bláznivě pobíhá a poskakuje žena středního věku, otvírá pusou – asi něco vypráví – a podivně máchá rukama. Musím se přiznat, že tomu vůbec nerozumím. Bohužel ale nemám dost času na okounění, protože jsem vyměnila palivo, a musím se vrátit zpátky do centrály. A pak do těch královských síní a komor a do plic a zase nabrat novou pohonnou hmotu a... tak dokola.

Po několika zastávkách se znovu dostávám do své oblíbené země a doufám, že se vrátím do zrakového centra, abych měla šanci pochopit ten zajímavý systém. Ale... co to...? Kam jedeme? Dav mě strhnul na jinou trasu...

„Crrrr!“

„Konečně oběd! Nevíte někdo, co bude?“

„Neraduj se předčasně. Brambory se špenátem a vejcem.“

„A z toho se mám jako najíst? Kdyby tam byl aspoň ten plátek masa, tohle je přece příloha s přílohou!“

„To víš, to je ta zdravá strava, za chvíli tu z toho bude veganský bistro.“

„A co je na druhým?“

„Bramborový knedlíky s cibulkou.“

„Jenom to ne! Nezajdeme o volný na kebab?“

Tady je to zajímavější, sluchová část mě opravdu nadchla, ale už mě proud unáší zpátky, a proto už jen vzdáleně ke mně doléhá odpověď: „No jasně, zajdem.“

Tentokrát mě srdce vyslalo do břicha. Tu zemi velmi dobře poznávám, protože se sem dostanu zhruba třístokrát za den. Přípodobnili bych ji k čističce odpadních vod. Tady se krev rozdělí na určité části a z nich se některé látky vracejí zpátky k nám, například cukry nebo minerály, a jiné musí tělo opustit. To nikdo nechce, protože se tu máme dobře, ale vždycky to někoho čeká. Vykoupaní, vymydlení se vracíme do centrály a plic, a pak směřujeme zase dál.

Nohy mě kupodivu opět nesou tam, kam se vždycky těším. Začátek jsem sice poznala, ale teď už nevím, kde přesně se nacházím. Je to tu velmi zvláštní. Chvilí vidím, jak náš pán jede autem, ale najednou se auto vznáší a místo dveří má křídla. To jsou vymoženosti v tom dnešním světě! Ale co se to děje? Vždyť doteď létal, a najednou padá! Padá do moře. V mžiku se promění v delfína a plave a skotačí ve vodě. „To je ale bláznivý sen,“ slyším vedle sebe a už mi to dojde... Náš pán přece spí a tohle všechno se mu jenom zdá.

Cestou do přestupní stanice o tom přemýšlím. Každou noc bych tohle opravdu zažívat nechtěla. Začíná to hezky, ale když jsem viděla tu hloubku pod sebou, najednou jsem se opravdu bála. Hmm, je zajímavé, co tahle země dokáže vymyslet.

Přes palác se vydávám k poslední zastávce, na kterou vás ještě vezmu s sebou, ale tam už se rozloučíme. Mířím do sleziny, do lázeňské země, kam si červené krvinky chodí odpočinout. Myslím, že po všech dobrodružstvích a blouděních tím lidským labyrintem si tu ozdravnou kúru všechny zasloužíme.

Tak dobrou...

Tomáš Hladký

Věčný odkladač a nechávač na poslední chvíli. Od doby, co si pamatuji, mě bavilo přemýšlet v příbězích a vymyšlených světech, a když jsem v nějakém příběhu nemohl být osobně přítomný, přenesl jsem se tam alespoň psaním. Co mi chybí v mluveném slově, doháním písmem. Nebýt však různých literárních soutěží, kterých se snažím občas zúčastnit, zůstalo by vše ve stádiu prvního odstavce, který netrpělivě čeká na pokračování. Za největší úspěch nejspíše považuji své umístění v první trojici soutěže Českého rozhlasu o nejlepší scénář rozhlasové hry.

Beze jména

Tomáš Hladký

Do pouště jsem dorazil navečer. Slunce se akorát dotklo vrcholů skalistých hor v dáli, když jsem zastavil dostatečně daleko od jakékoliv civilizace. Půjčení toho nejlevnějšího auta mě stálo mé úplně poslední peníze. Ještě mi tedy zbylo na pár konzerv a několik balíků vody. Jinak vše padlo za letenku.

Vystoupil jsem z auta. Do nosu mě udeřil podivný pach. Nedal se k ničemu přirovnat, ale nejbližší mi připomínal kadidlo. Pach pouště. Ušchlá půda se mísila s kameny vybledlými od slunce a všude kolem mě se táhly drobné ostrůvky malých křovisek.

Hned po té divné vůni jsem zaznamenal další věc. To ticho. Kromě občasného vánku, který vydával drobné hučení, jak se lámal přes mé tělo, nebylo slyšet vůbec nic. Zkusil jsem tlesknout. Zvuk okamžitě utichl, neměl se o co odrážet. Jako bych tleskal pod vodou. Nebo ve vakuu.

Pozoroval jsem slunce, jak započalo svůj sestup za obzor. Snad abych si ho mohl vychutnávat déle, jsem vyšplhal na střešku auta, sednul si a bez hnutí pozoroval tu scénérii, kterou nám svět nabízí každý, každíčký den, a přesto vždy působí tak jedinečně.

Vnímal jsem jen vlastní dech a v tom jsem cítil něco, co jsem ještě nikdy necítil. Svobodu. Absolutní, čistou svobodu. Byl jsem uprostřed ničeho, nikdo o mně nevěděl, nikdo po mně nic nechtěl. Byl jsem jenom já a zem. Obrovská, nekonečná zem. A na ní si můžu svobodně žít. Svobodně zemřít.

*

Říká se, že po nějakém čase na poušti zapomenete, kdo jste. Zapomenete své jméno. To jsem pochopil hned první den.

Seděl jsem ve stínu auta a nepřemýšlel absolutně nad ničím. Kolem mě nebylo nic, žádný bod, žádná věc, která by mě nějak rozptylovala. Všude jen rovná plocha, ze všech stran zakončená vysokými horami.

Neměl jsem pojem o čase. Neměl jsem ani potřebu ho vědět. Stačil jediný den, aby se vzpomínky na můj předešlý život vytrácely. Vše bylo v mlze. Bylo jen teď a tady.

Třetí den ke mně přišel muž. Alespoň myslím, že to byl člověk. Seděl jsem na svém obvyklém místě, když jsem v dáli před sebou viděl ve vlnícím se horkém vzduchu nějaký obrys. Nějaké postavy. Přicházela blíž a blíž.

Byl to velice starý muž. Sotva se belhal.

„Na co tu čekáš?“ otázal se mě.

„Na smrt.“

„Myslíš, že se dočkáš?“

„Jak by ne. Každý se dočká.“

„Ne každý ví, jak smrt vypadá.“

„Co to má znamenat?“

„Co když to je tenhle kámen. Co když to je támhleten oblak. Co když to je všechno, co je kolem tebe?“

„To nechápu.“

„Co když jsem to já?“

„A kdybyste byl smrt, řekl byste mi to?“

„A ty bys to chtěl vědět?“

„Cože?“

Stařík už dál neodpověděl. Odcházel. Než jsem se za ním stihl otočit, byl pryč.

Tu noc jsem ležel nahý na střeše auta. Kapota byla ještě rozpálená z denního žáru a celkově bylo poměrně teplo. Není automaticky pravda, že na poušti je v noci zima. Na pravé možná, když je kolem jen písek, který teplotu neuchovává. Na polopoušti, jako je tahle, je však dostatečně tvrdá zem plná kamení, která stále sálala sluncem.

Nade mnou byla obrovská klenba posetá hvězdami. Měsíc nesvítil, takže byla černá do slova prošípaná malými světlymi body. Ztrácel jsem se v té záplavě a ani si nevšiml, že jsou hvězdy najednou i pode mnou.

Zničehonic jsem se vznášel prostorem. Poušť kolem mě zmizela. Natažený jsem letěl vzduchoprázdňem. Zavřel jsem oči a nechal se unášet tou tajemnou energií, která mě přenášela neznámo kam. Vnímál jsem, jak kdesi hluboko pode mnou proplouvají celé planety, celé světy. Celá lidská pokolení, od nejjednodušších organismů až po zánik druhu. Od vzniku hvězdy po její smrt.

Otevřel jsem oči a byl jsem zpátky na své poušti. Ve stejné pozici, na stejném autě, které jsem před chvílí opustil.

Devátý den mi došlo jídlo i pití. Spálená kůže už si navykla na každodenní žár a začala se loupat. Rty jsem měl celé popraskané a vysušené. Nemohl jsem ani vstát, natož se hýbat. Je to tady?

Vůbec jsem si nepamatoval, jak jsem se sem dostal. Nedokázal jsem si vybavit, jestli mám nějakou rodinu, nějaké známé. Nedokázal jsem si vybavit, jak vypadám.

Kolem mě prolétla nějaká muška. S úžasem jsem ji pozoroval. Jakýkoliv náznak života byl pro mě něčím nepředstavitelným.

*

Něco se změnilo. Nedokázal jsem určit, co je realita a co mé představy. Existuje vůbec nějaká realita? A jestli jo, co to je?

Poušť se změnila v moře. Stál jsem na malém ostrůvku a všude kolem mě se rozpínala voda. Slaný burácející vítr mě pálil do očí a málem mě porazil.

Najednou jsem stál na nějaké obrovské zasněžené hoře. Pode mnou do nebe čnely další mohutné bílé vrcholky hor.

Stál jsem uprostřed džungle. Vlhký vzduch mi lepil triko na tělo. Kolem mě řvali ptáci a jiná zvířata. Cítil jsem ten život.

Byl jsem na nějaké savaně. Kolem mě se proháněla exotická zvířata a se zájmem si mě prohlížela.

Ocitl jsem se na kraji obrovského kaňonu. Pršelo a vítr, který se v průrvě pode mnou stácel do různých směrů způsoboval, že pršelo i ze spodu.

Stál jsem uprostřed rušné ulice. Kolem mě se prodírali spěchající lidé, strkali do mě, auta troubila. Žádný život jsem kolem sebe necítil.

Ocitl jsem se v neznámém světě. Kolem mě byla nádherná příroda plná podivných tvorů. Byly tu barvy, které jsem v životě neviděl. Tvary, které jsem si nedokázal ani představit. Zvuky, které jsem netušil, že existují. Vůně tak nádherné, že mi vháněly slzy do očí. Tak neznámá krajina, a přitom podivně povědomá.

Zešílel jsem.

Zemřel jsem.

Nevím.

Nepamatoval jsem si, kdo jsem. Nepamatoval jsem si své jméno.

Jaroslav Boubín

Jaroslav Boubín (*1954) je sice rodilý Plzeňák, v rodném městě však pobývá již jen velice zřídka. Jeho profese historika je zároveň i jeho koníčkem, byť zdaleka ne jediným. Ačkoli nemá žádné ambice uplatnit se na poli beletrie, zkusil sepsat aspoň sám pro sebe a pro své nejbližší okolí několik vzpomínek na své cesty do Indie, kam jezdil od roku 1995 – jednu z nich zde poprvé předkládá širší veřejnosti.

Lékař od Hanumánova chrámu

Jaroslav Boubín

„Nejste náhodou z Německa?“ zaslechl jsem za sebou volání, právě když jsem se prodíral davem Indů hrnoucích se k chrámu opičího boha Hanumána v Dillí. Ohlédl jsem se. Kousek za mnou seděl na dece, rozprostřené uprostřed chodníku, starší pán, běloch, a kynul na mne. „Ne, jsem z Čech, z Prahy,“ odpověděl jsem. „Prahu znám, byl jsem tam asi desetkrát,“ rozzářil se nato neznámý v modrobílém oblečení. „A pojďte si aspoň na chvíli sednout,“ zval mne a již mi uvolňoval na dece místo. Tak jsem se seznámil s téměř sedmdesátiletým německým lékařem, který v centru hlavního indického města pečuje o místní bezdomovce.

Celý nadšený z toho, že našel vděčného posluchače, se pustil do hovoru. „Tady bydlím,“ řekl mi a opsal rukou kruh kolem zdejšího náměstí. „Tady na té dece spím, ten strom nad ní je můj chrám,“ konstatoval se smíchem. „V podstatě mi tu nic nechybí, dokonce i o kulturní zážitky tu mám postaráno, když se po večerech tudy vracívají se zpěvem místní opilci a hledají si místo na nocleh. Mám všechno při ruce: toto je má klinika pod širým nebem,“ mávnul znovu rukou k náměstí. „A toto jsou mí pacienti,“ ukázal na četné skupinky místních bezdomovců, které byly rozsazeny po celém prostranství. „Pojďte se na ně ostatně podívat,“ řekl a již se zvedal z deky.

Obcházel jsem zubožené bytosti, většinou se zdeformovanými a zmrzačenými končetinami, posedávající a polehávající všude kolem nás. Stačilo, aby k nim lékař přistoupil a několik slov s nimi prohodil, a okamžitě se rozzářily. Usmíval se i Němec. Vybavil jsem si v mysli ony bělochy, které jsem v předchozích týdnech potkával po Indii a kteří se v jižní Asii rozhodli trvaleji zůstat, v jejichž tvářích byl často patrný výraz únavy a vyčerpání, bez špetky optimistického naladění. „Jste zřejmě velmi šťastný člověk,“ obrátil jsem se k lékaři. „To ano,“ odpověděl. „V Berlíně jsem měl třeba krásný velký dům s terasou, nádherně vybavený, ale nikdy jsem tam nepoznal tolik štěstí jako tady. Musím vám ostatně ukázat i svého syna. Adoptoval jsem tu několik dětí a poslal je na studia,“ vysvětloval. „Teď tu zůstal se mnou jen jeden mrzáček se zdeformovanými nohama od dětské obrny, který může chodit jen o berlích. Našel jsem ho na ulici asi před čtrnácti dny. Je z východního pobřeží Indie, přišel ale o oba rodiče a pak ty tisíce kilometrů dojel sám vlakem až do Dillí. Skoro vůbec nemluví, ostatně nemůže, i kdyby chtěl, protože nezná hindštinu a pochopitelně ani angličtinu.“

Prošli jsme poté okolní hinduistické chrámy. „Napadlo vás někdy, proč mají Indové ty tisíce bohů?“ obrátil se na mne. „V této zemi je tolik bedných lidí, kteří se v nouzi dovolávají boží pomoci, že by jeden bůh na to všechno rozhodně nestačil.“

Když jsme se vrátili ke stromu uprostřed náměstí, byli tam již ostatní lékaři spolunocležníci. Lékařův syn seděl zasmušile vedle svých berlí a mlčky pozoroval hrající si děti. Přátelsky se na mě zubil asi dvacetiletý pořízek, který mne v příštích dnech bude učit základům hindštiny. „Před ním se mějte na pozoru,“ varoval mě se smíchem lékař. „To je místní rváč a postrach všech okolních ulic, každou chvíli je zavřený ve vězení.“ Ind, který ovládal angličtinu a rozuměl každému našemu slovu, se potěšeně

usmíval. „Dneska ráno se tady v tom chrámu modlil k bohu Hanumánovi, aby mu přivedl do cesty nějakého tlustého a bohatého Inda, že prý ho zabije a pak s uloupenými penězi odjede do Bombaje, kde se stane filmovou hvězdou.“ Ind se zubil ještě více a radostně přikyvoval na dotvrzení pravdivosti lékařových slov. Davem zevlounů se náhle protlačil asi čtyřicetiletý muž s dlouhým černým plnovousem a rozpáhal ke mně svou náruč. „To je čtvrtý z nás, sádhu,“ vysvětloval lékař. „Každý večer nám tu na ohni pod stromem připravuje velice obřadné večeři, a protože je z bráhmanské kasty a tito všichni jsou z kast nižších, nedovolí, aby mu při tom někdo pomáhal. Zůstanete doufám na večeři,“ navrhl mi lékař.

Zůstal jsem nakonec se svými novými známými asi týden. Viděl jsem četné lékařské zákroky, jež Němec poskytoval dillíským bezdomovcům, kteří mu za ně platili, protože nic jiného neměli, pouze svými díky. Lékař mi přitom vyprávěl o sobě i o Indii.

Například jednoho dne jsme spolu seděli na trávníku pokrývajícím velkou část plochy Connaught Place, když tu k nám přistoupili dva drobní Indové ošuntělého zevnějšku. „Tak jak jdou obchody?“ pozdravil je vesele lékař. „V poslední době je to špatné, velice špatné,“ rozpačitě odpověděli a zase zmizeli v chumlu kolemjdoucích. „To byli organizátoři komunistických demonstrací,“ vysvětlil mi lékař po jejich odchodu. „Ale mně to vůbec nevadí, protože já jsem také komunista,“ dodal ještě.

Neodolal jsem, abych se později k této otázce znovu nevrátil. „Ano, jsem komunista,“ potvrdil mi lékař. „Samozřejmě ne stalinista, ale marxista. Ostatně každý křesťan hodný toho jména je v podstatě komunista. Vezměte si takovou Matku Terezu; ta má obrovský význam pro současné křesťanství, protože dokázala znovu položit klíčový důraz na onen původní, komunistický obsah křesťanství a svou aktivitu obrátit ve prospěch těch nejubožejších z ubohých.“

Začal mi vyprávět o zlomových okamžicích svého života. „Byl jsem ve Vietnamu jako lékař a na vlastní oči jsem viděl, jak americká letadla bombardují vesnice obydlené výlučně civilním obyvatelstvem,“ rozohňoval se. Bylo na něm vidět, že tyto zážitky pro něj zdaleka nejsou mrtvou minulostí. „V šedesátém osmém roce, v době studentských bouří, mě v Západním Berlíně zavřeli do vězení. Vězení to ovšem bylo luxusní, měl jsem tam i televizi, a tak jsem v ní například viděl, jak mí vlastní žáci z fakulty házejí bohatým dámám procházejícím se po Kurfürstendammu šlehačkové dorty do obličeje. To se mi líbilo, mělo to vtip,“ usmíval se potěšeně. „Když však později začali kamením vytloukat okna, s tím jsem již nemohl souhlasit, to bylo zjevně barbarství. A pokud jde o Indii, do ní jsem zavítal před patnácti lety, když jsem si vyjel do Asie, a už jsem tu zůstal. Hrozně jsem tehdy potřeboval změnu; vážil jsem 160 kilo a byl jsem příliš závislý na alkoholu. Indie na mě velice silně zapůsobila; našel jsem si tu i svého gurua, který mne tu učil. Bylo to neuvěřitelné učení; on neuměl ani slovo anglicky, já jsem neznal ani slovo hindsky, a přesto jsme si rozuměli.“

Jiného dne se mne lékař zeptal, zda bych s ním nechtěl navštívit školu v jednom dillíském slumu. Samozřejmě jsem ani okamžik neváhal s kladnou odpovědí. „Je to pozoruhodná škola,“ vysvětloval mi lékař, když nás rikša vezl k našemu cíli. „Chodí do ní samé šťastné děti. Zřídili ji a financují ji Japonci. Je určena dětem, které přišly o své rodiče, ať již tak, že rodiče zemřeli, nebo své potomky prodali (to se týká hlavně holčiček

z venkova), nebo je prostě ztratili. Sám jste viděl, že v Indii není nic jednoduššího, než aby matka ztratila své vlastní dítě. Stačí, aby ji při nastupování do věčně přečpaných autobusů tlačící se dav odtrhl na okamžik od jejího malého syna či dcery, kteří za ní nastoupit nestačí, a už se nikdy neuvidí. Matka se pak sice tu jednu stanicí hned následujícím autobusem vrátí, ale jakou má šanci, že se jí v těchhle nepřehledných zástupech podaří své dítě najít?“

Vstoupili jsme do užoučkých uliček slumu. Neviděl jsem slumy poprvé, procházel jsem jimi již dříve, třeba když mi lékař ukazoval svá bývalá působiště, ale ani teď mne nepřestala šokovat ona děsivá přelidněnost těchto sídlišť. Nizoučké příbytky o nepatrné ploše byly natěsnány na sobě a sestaveny z nejrůznějších materiálů, z plechu, ze dřeva, z papíru, místy jsem zahlédl dokonce i cihly. Nikde ani potuchy po nějaké kanalizaci. Lékař si všiml mého vyděšeného pohledu a začal vysvětlovat: „Nemylte se, nejsou na tom tak uboze, jak se vám možná zdá. Mají přece střechu nad hlavou a většinou ani nemrznou. Co by ty spousty dillíských bezdomovců daly za to, kdyby mohly bydlet aspoň takto...“

Škola, již jsme hledali, o sobě dávala vědět mohutným bubnováním již zdálky. Před jejími dvířky nás dohnal zástup rozjásaných dětí, jež kolem nás proskotačily dovnitř. V první místnosti sedělo na udusané zemi několik žen, které se učily psát a pečlivě malovaly křídou na dřevěné tabulky znaky dévanágarské abecedy. Následující místnost a malý dvorek byly vyhrazeny dětem, jež tam se svými učiteli stály a seděly na zemi. S lékařem jsme uvízli u vchodu do dvorku, načež učitel mlčky pokynul, dvě holčičky odběhly a vzápětí nám přivlekly dvě malá křesla. Sedli jsme si a dívali se.

Jsou zážitky, které se dají těžko líčit. Nemám pocit, že bych na své cestě po Indii a Nepálu viděl málo nádherných věcí, právě naopak, ale ten zřejmě nejsilnější a nejkrásnější dojem jsem si odnesl ze školy pro opuštěné děti v dillíském slumu.

„Chápete už, proč chci zůstat v Indii?“ zeptal se mne lékař, když jsme se po nějakém čase vraceli do centra Dillí. „Teď už naprosto,“ odpověděl jsem přesvědčeně. „Čekal jsem sice šťastné děti, jak jste na to výslovně upozorňoval, ale ani ve snu by mne nenapadlo, že by mohly být tak šťastné.“ „Ano,“ navázal lékař, „myslím, že něco tak nádherného bych v Německu nikdy neviděl a nikdy nezažil. Ostatně chtěl jsem vás o jednu věc požádat,“ řekl a obrátil se ke mně. „Zůstaňte tady, nevracejte se do Evropy. Přemýšlel jsem o tom a myslím, že vím, jak to zařídit.“ Ohromeně jsem mlčel. „Upřímně řečeno, Indie mě stále ještě děsí,“ vyrazil jsem ze sebe posléze. „Myslím, že bych tu trvale žít nedokázal.“ „Jak myslíte, ale zvažte si to,“ odpověděl. „Do vašeho odjezdu nezbyvá příliš mnoho času.“

Přišel poslední den mého pobytu v Indii. Seděl jsem opět před Hanumánovým chrámem se svými známými a loučili jsme se. Onen sympatický kriminálník zpestřoval náš poslední rozhovor vyprávěním o svých pobytech ve vězení. Sádhu vzpomínal na svůj pobyt v Dharamsale, sídle tibetského dalajlámy, a vypytaval se na mé zážitky odtamtud. Lékařův syn jako vždy mlčky sledoval neuvěřitelně smutnými očima dění kolem sebe. „Tak tu tedy nezůstanete?“ ptal se doktor. Začal jsem se omlouvat. „Ale i tak jsem přesvědčen, že se do Indie vrátíte znovu,“ pokračoval ve svém naléhání. „Určitě se pak zastavte, víte přece, kde nás najdete.“

Byla již tma, když jsem se vydal hledat autobus, který by mne dovezl na letiště. Ulice byly osvětleny planoucími ohni, kolem kterých se choulili promrzlí bezdomovci. Vedl mne drobný Ind, také bezdomovec, který znal cestu. I on, stejně jako bezpočet jeho soukmenovců, trpěl dětskou obrnou, měl chodidla vyvrácená vzhůru, takže mohl chodit pouze po nártách, opíraje se přitom o berle. Nedal si říci, že nemusí pospíchat a může jít pomaleji, naopak se mi snažil co nejlépe vyhovět a spěchal v rámci svých možností, jak jen mohl nejvíce. Nakonec se v tom chvatu zřítil do jednoho z neosvětlených podchodů v areálu Connaught Place. Jako zázrakem se mu nic vážnějšího nestalo. Naopak, celý vyděšený z toho, že mu chci pomoci, se bleskurychle zvedl, s omluvným úsměvem popadl své berle, ležící na zemi, a spěchal dále, jen aby mne včas dovedl k mému autobusu.

Ano, i takovéto lidi potkává člověk v Indii skoro na každém kroku.

Zdeněk Janál

dramaturg Činohry DJKT

Po studiu pražské DAMU (obory Režie-dramaturgie a Dramaturgie činoherního divadla) působil šest let jako dramaturg v angažmá ve Východočeském divadle Pardubice, od ledna 2017 jako dramaturg Městského divadla v Mostě, kde se podílel na dramaturgii divadelního festivalu Young for Young. Dramaturgicky dosud připravil 43 divadelních inscenací napříč žánry a 27 scénických čtení. Překládá divadelní hry z němčiny (Těžkej nářez – T. Baum, Homevideo – J. Braren, C. Fischer, Faulovaný útočník – G. Menke-Peitzmayer, Tvůj život patří mně – C. Fischer). Zdeněk spolupracuje s různými kulturními organizacemi, festivaly (např. Divadlo mezi knihami) a pravidelně působí také jako porotce a lektor přehlídek amatérského divadla i recitace. Vlastním nákladem vydal knihy EXtrAkty a Pocta Kuběnovi. V letech 2014 a 2015 byl pedagogem jevištní praxe hudebně-dramatického oddělení Pražské konzervatoře. Na pražské DAMU v současnosti zakončuje doktorské studium v oboru Scénická tvorba a teorie scénické tvorby dizertační prací na téma vývoje dramaturgie českých oblastních divadel po roce 1989. Rád sleduje veškeré kulturní dění – od divadla, přes film, výtvarné umění i hudbu až například k poezii.

Jan Sojka

básník, pedagog

Básník Jan Sojka vystudoval bohemistiku a historii. Věnuje se próze i poezii. S téměř dvacetiletou kantorskou praxí se vyrovnává v románu Učitel je ve třídě sám (Artes Liberales, 2018). Je autorem čtyř básnických sbírek, z nichž ta poslední Sesuv noci (Weles, 2019) vyšla také v překladu Eriky Abrams v Paříži – Éboulis de nuit (Revue K, 2019). Je zastoupen ve sborníku věnovaném Ludvíku Kunderovi Bezpodmínečné horizonty (Weles, 2010) či v antologii Krátká báseň (Protimluv, 2020). V povídkovém souboru Rodina a jiné regály (Host, 2020) zachycuje „svoji generaci“ v pasti karantény, která mnohé donutila přestat si lhát o vlastním životě.

Jakub Doubrava

herec, režisér Českého rozhlasu

Rodák z Českých Budějovic absolvoval DAMU – obor herectví na Katedře alternativního a loutkového divadla. Ztvárnil hlavní roli v televizním filmu Kousek nebe režiséra Petra Nikolaeva, hostuje v Jihočeském divadle v inscenaci Saturnin. Jako režisér Českého rozhlasu se věnuje zejména literárním pořadům. Založil a tvoří Kabaret Kajbar a experimentální divadelní skupinu TEATR RAJDO. Je autorem veřejných pořadů Četba na přání (České Budějovice) a Cafe Jednorožec (Klatovy), příležitostně porotcuje recitační a divadelní přehlídky.

Apolena Veldová

šéfka Činohry DJKT

Členka a od sezóny 2019/2020 zároveň šéfka činoherního souboru Divadla J. K. Tyla spolupracuje s Literární kavárnou už od jejího počátku, v letošní sezóně se stala také součástí poroty. V minulých ročních připravovala finalisty formou workshopů mimo jiné i na veřejná čtení a její zásluhou dostal Galavečer Literární kavárny punc profesionality a jedinečnosti. Po absolutoriu Pražské konzervatoře nastoupila Apolena do činoherního souboru dnešního Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, kde účinkovala také v Komorní scéně Aréna. K jejím klíčovými rolím zde patří Desdemona v Othellovi, Rosalinda v Jak se vám líbí, Kateřina ve Zkrocení zlé ženy a další. Za Emilií Marty z Věci Makropulos (1995) se objevila v užší nominaci na Cenu Thálie. Po působení v pražském Švandově divadle v letech 2002–2013 nastoupila již jako zralá herečka do činohry DJKT, kde od té doby osobitě ztvárňuje role nejrůznějších charakterů. Na pražské a ostravské konzervatoři a na AMU v Praze vyučovala herectví a jevištní řeč.

Soňa Kratochvílová

PR specialista na FDULS ZČU v Plzni

Vášnivá čtenářka a členka souboru AMCETH divadla Dialog v Plzni vystudovala obor Cizí jazyky pro komerční praxi (Německý jazyk – Francouzský jazyk) a Teorii a filozofii komunikace na Západočeské univerzitě v Plzni. V současné době působí jako PR specialista na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara a je manažerkou nadace Sutnar – Nadace Radoslava a Elaine Sutnarových. Kromě knih a divadla se věnuje zpěvu.

Filip Koryta

slamer, hudebník, moderátor a pedagog

Ve světě slam poetry je známý jako Dr. Filipitch. V tomto specifickém stylu básnickozpívaného autorského přednesu se stal v roce 2017 mistrem ČR, vicemistrem ČR v r. 2019 a v duo slamu zvítězil na Mistrovství ČR zatím třikrát – v roce 2017, 2018 a naposledy 2020. Vedle slamera je Filip také básníkem, prozaikem, hudebníkem, moderátorem i pedagogem. Jeho básnickou tvorbu si můžete užít hned ve třech sbírkách – Chlípnost, S tebou a bez tebe a Fotogenic-ké problémy, slamové texty pak ve dvou sbírkách s názvy Test tvoji trpělivosti a Promiň, a jistě bude stát za to nahlédnout i do jeho autobiografické prózy s názvem Falknov Calling.

PARTNEREM LITERÁRNÍ KAVÁRNY JE KNIHKUPECTVÍ LUXOR.

LUXOR

V KNIHKUPECTVÍ JAKO DOMA

LUXOR

Partnerem Literární kavárny je knihkupectví Luxor.

Vydalo Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni, příspěvková organizace,
za finanční podpory MK ČR a Plzeňského kraje.
Zřizovatelem divadla je statutární město Plzeň.
Ředitel DJKT doc. MgA. Martin Otava, Ph.D.

Grafické zpracování: Miroslav Herejk
Sazba: Miroslav Herejk
Fotografie ze zkoušek inscenací: Irena Štěrbová
Portrétové fotografie: soukromé archivy účastníků
Tisk: Dragon Print s. r. o.